

naš glas

številka 5

glasilo skupine Droga

maj 2002

Kakor si boš postlal, tako boš spal.

(Ljudski pregovor)

V zadnjem času veliko slišimo in čitamo o različnih oblikah dodatnih zavarovanj, zlasti o pokojninskem. Vendar pa je opaziti, da so ljudje premalo pozorni na vsebino takih besedil. Čeprav tudi delodajalci obveščajo svoje zaposlene o tem, kaj je zanje dobro oziroma najbolje, še zmeraj naletimo na dosti nepoučenih ali celo brezbrzihih. Iz pogovora z nekaterimi je moč sklepati, da ljudje včasih besedila sploh ne razumejo ali pa ga razumejo narobe. Uradni jezik mnogim dela težave, pa zato v vsakem vabilu k dodatnemu zavarovanju vidijo past, ki jo je nastavila država, da bi izmamila kar največ denarja iz žepov zaposlenih. Čas hitro mineva. Te besede pogosto vpletamo v pogovore. Morda so postale že kar preveč domače in vsakdanje, da bi zaznali njihovo resničnost. Saj ne, da bi nas morale prestrašiti! Čas in minevanje sta pač del našega obstoja; če koga zaradi tega preganja tesnoba ali celo pesimizem, mu poti ne bodo prav lahke. Toda biti moramo pač pripravljeni. Če za nedeljski obisk sorodnikov pravočasno nakupimo hrane in če se za tehnični pregled avtomobila dogovorimo z mehanikom, potem moramo toliko več skrbi posvetiti svoji prihodnosti. Leta službe ne prinašajo samo mnogo odgovornosti do dela in družine: presenečajo tudi z nepredvidenimi dogodki, ki niso zmeraj najbolj zaželeni in ako pa nas pri vsem tem začne težiti še skrb zaradi iztekajoče se delovne dobe, je do hromeče tesnobe, ki nas ovira pri delu in v stikih z ljudmi, le še korak.

Čas upokojitve je lahko zelo živahno in dejavno obdobje. Prinaša zadovoljstvo nad vsem, kar smo storili dobrega in koristnega - bodisi doma ali v službi, predvsem prinaša dovolj priložnosti, da se posvetimo stvarjem, za katere v letih zaposlitve ni bilo časa. Istočasno pa nekako nimamo več dovolj moči, da bi dobro prenašali nekatere skrbi. Ena od teh je denar. Že res, da denar ni pogoj za srečo; verjemite pa, da v poznih letih, ko ljudje na videz majhne težave (na primer obisk oddaljenega zdravnika) doživljajo kot velika bremena, reši marsikatero stisko. Pametno je torej, da si ga zagotovimo v letih, ko smo še polni moči in podjetnosti.

Sonja Požar

Foto Jadran Rusjan

LETNO POROČILO

Letno poročilo

O doseženih poslovnih rezultatih Droge v letu 2001 smo poročali že v marčnem glasilu, zato vas tokrat seznanjamo le z izdelavo letnega poročila Droge za leto 2001, njegovim namenom in vsebino le-tega oziroma s posameznimi sklopi informacij, ki jih poročilo vključuje.

Izdelava letnega poročila je obvezujoča za vse družbe, kar zapoveduje Zakon o gospodarskih družbah. To obveznost nalaga tudi podjetnikom, katerih podjetje ustreza merilom za srednje in velike družbe. Omenjeni zakon določa tudi obveznost uporabe Slovenskih računovodskih standardov, obveznost revidiranja računovodskih podatkov, obveznost konsolidacije in obveznost za predložitev letnih poročil posameznim institucijam ter roke za predložitev.

Letno poročilo pa je lahko tudi zelo koristno! Vodstvu podjetja (upravi) daje priložnost, da komunicira z lastniki podjetja o vseh pomembnih dogodkih, ki so se zgodili v preteklem letu in o tistih, ki se še bodo

zgodili v bližnji prihodnosti, delavcem razloži priložnosti in nevarnosti, ki jih ima podjetje, sodelavce spodbuja k varčevanju in razvoju in pove kupcem, kakšne prednosti ima naše podjetje. Z njim

lahko privabimo bodoče investitorje ali seznanimo upnike s premoženjsko-finančnim stanjem podjetja. Letno poročilo, ki ima omenjene funkcije, je torej namenjeno širši javnosti: lastnikom, vodstvu, delavcem, bankam, državi, občini, kupcem, dobaviteljem, celo konkurenci. Vse informacije v njem pa morajo biti popolne, nedvoumne in resnične ter predstavljene tako, da jih bodo bralci razumeli.

Takšno letno poročilo smo v Drogi, kot že vrsto let prej, sestavili tudi letos. Od predhodnih se razlikuje predvsem po prilogi k letnemu poslovnemu poročilu - okoljevarstveno letno poročilo "OKOLJE SMO MI VSI". To poročilo je namenoma izločeno iz rednega letnega poročila in pripravljeno posebej, ker smo s tem želeli poudariti področje varovanja okolja, ki mu v Drogi posvečamo čedalje več pozornosti, kar je nenazadnje potrdil prejem certifikata ISO 14001. Tudi z oblikovnega vidika je letošnje poročilo nekoliko drugačno, saj je bila kot osnovna barva letnega poročila izbrana modra barva, ki se

Foto Jadran Rusjan

LETNO POROČILO

prepleta z raznimi vodnimi oz. morskimi motivi, kar daje poročilu nedvomno velik "val svežine".

Vsebinsko je letno poročilo sestavljeno iz kratkega uvodnega dela (strnjeni povzetki o poslovanju), ki mu sledita poslovni del in računovodski oziroma splošni in obvezni del. Vsebina znotraj omenjenih treh sklopov si sledi po logičnemu zaporedju glede na posamezne poslovne celote:

Uvodni del: Poudarki o poslovanju v letu 2001, Kratka uvodna predstavitev podjetja, Poročilo predsed-

nika uprave, Poročilo predsednika nadzornega sveta.

Poslovno poročilo: Temeljne poslovne usmeritve Droge do leta 2005, Prodaja, Marketing, Družbena odgovornost, Analiza upravljanja družbe, Zaposleni, Kupci, Dobavitelji, Delničarji, Naložbe, Raziskave in razvoj, Kakovost, Inovativna dejavnost, Okoljevarstveno delovanje, Načrti, Skupina Droga.

Računovodsko poročilo: Pojasnila k računovodskim izkazom, Bilanca stanja, Izkaz uspeha, Izkaz finančnih tokov, Pojasnila h konsolidiranim

računovodskim izkazom, Revizorsko mnenje, Organizacija in organizacijska struktura, Osnovni podatki o družbi.

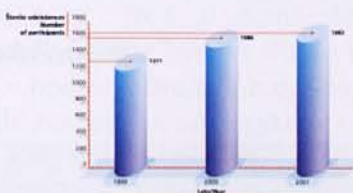
Prispevku je priložen videz zunanjih in ene izmed notranjih platnic letnega poročila za leto 2001. Z njegovo vsebino pa se lahko natančneje seznanite na sedežu družbe v tajništvu direktorja uprave, kjer je dostopno vsakomur. Ogledate pa si ga lahko tudi na spletnih straneh Droge.

Tjaša Brkič

Podatki o sestavi delovne sile (1999-2001)

Podatki o sestavi delovne sile (1999-2001)

Število udeležencev pri različnih prireditvah (1999-2001)

Letno poročilo 2001

Zadovoljstvo zaposlenih

Spremljanje organizacijske klime je praktično orodje, ki nam pomaga ugotoviti, kako je zadovoljstvo zaposlenih povezano z rezultati pri delu. V tem postopku skušamo ugotoviti, kako podjetje zaposlenim omogoča, da v podjetju lahko uživajo svoje znanje in izkušnje ter tako dosežejo večji uspeh pri svojem delu. Na eni strani se preučuje zadovoljstvo zaposlenih, na drugi pa uspešnost podjetja. Zato v Drogi ne spremljamo le splošnega zadovoljstva, temveč tudi dejavnosti, ki zaposlenim omogočajo, da izpolnijo svoje delovne obveznosti.

V aprilu je bila razpisana s pomočjo standardiziranega vprašalnika SI OR (Slovenska organizacijska klima), ki je nastal pod okriljem Gospodarske zbornice Slovenije in omogoča tudi primerjavo med podjetji v Sloveniji. Vajo so bili vključeni vsi zaposleni. Vprašalnik je zajemal 14 kazalcev organizacijske klime.

Satisfaction of employees

Monitoring the organizational atmosphere is the practice of successful companies. It is a way they are mainly trying to find out how the satisfaction of employees is linked with their working results. Hence, the key question is how the company enables its employees to utilize their knowledge and ideas and thus attain greater success at work. On the one side, the satisfaction of employees is growing, and on the other side the efficiency of the company is becoming greater. Therefore, we at Droga monitor not only general satisfaction but also those factors which properly equip the employees and provide conditions for them to be effective.

In April we started a survey using the standardized questionnaire SI OR (Slovenian organizational atmosphere), prepared by the Chamber of Commerce and Industry of Slovenia, which also enables comparison to be made between companies in Slovenia. All employees were included. The questionnaire comprised 14 indicators of organizational atmosphere.

Internal audits

Glavni namen internih pregledov je preveriti skladnost sistema z zahtevami ISO 14001. Pregledi se izvajajo redno vsake dve leti. V letošnjem letu smo izvedli 14 pregledov.

Average intensity of compliance with the ISO 14001 standard.

Intensity of compliance with the ISO 14001 standard.

Intensity of compliance with the ISO 14001 standard.

Intensity of compliance with the ISO 14001 standard.

Intensity of compliance with the ISO 14001 standard.

Intensity of compliance with the ISO 14001 standard.

Intensity of compliance with the ISO 14001 standard.

Intensity of compliance with the ISO 14001 standard.

Intensity of compliance with the ISO 14001 standard.

Intensity of compliance with the ISO 14001 standard.

Intensity of compliance with the ISO 14001 standard.

Intensity of compliance with the ISO 14001 standard.

Internal audits

The basic purpose of internal audits is to check conformity of the environmental management system with the requirements of the ISO 14001. Audits are performed regularly every two years. In the current year we conducted 14 audits.

Average intensity of compliance with the ISO 14001 standard.

Intensity of compliance with the ISO 14001 standard.

Intensity of compliance with the ISO 14001 standard.

Intensity of compliance with the ISO 14001 standard.

Intensity of compliance with the ISO 14001 standard.

Intensity of compliance with the ISO 14001 standard.

Intensity of compliance with the ISO 14001 standard.

Intensity of compliance with the ISO 14001 standard.

Intensity of compliance with the ISO 14001 standard.

Intensity of compliance with the ISO 14001 standard.

Intensity of compliance with the ISO 14001 standard.

Intensity of compliance with the ISO 14001 standard.

Črna plastika je naša glavna proizvodnja. Vsi naši izdelki so izdelani iz črne plastike.

Črna plastika je naša glavna proizvodnja. Vsi naši izdelki so izdelani iz črne plastike.

Črna plastika je naša glavna proizvodnja. Vsi naši izdelki so izdelani iz črne plastike.

Črna plastika je naša glavna proizvodnja. Vsi naši izdelki so izdelani iz črne plastike.

Črna plastika je naša glavna proizvodnja. Vsi naši izdelki so izdelani iz črne plastike.

Črna plastika je naša glavna proizvodnja. Vsi naši izdelki so izdelani iz črne plastike.

Črna plastika je naša glavna proizvodnja. Vsi naši izdelki so izdelani iz črne plastike.

Črna plastika je naša glavna proizvodnja. Vsi naši izdelki so izdelani iz črne plastike.

Črna plastika je naša glavna proizvodnja. Vsi naši izdelki so izdelani iz črne plastike.

Črna plastika je naša glavna proizvodnja. Vsi naši izdelki so izdelani iz črne plastike.

Črna plastika je naša glavna proizvodnja. Vsi naši izdelki so izdelani iz črne plastike.

Črna plastika je naša glavna proizvodnja. Vsi naši izdelki so izdelani iz črne plastike.

Črna plastika je naša glavna proizvodnja. Vsi naši izdelki so izdelani iz črne plastike.

SKUPINA DROGA

Posodobitev pražarne na Hrvaškem

Že jeseni leta 1996 smo začeli uresničevati idejo o pražarni na Hrvaškem, ki bi predelovala kavo pod blagovno znamko Barcaffé. V prvi fazi smo postavili opremo za predelavo kave. Oprema je obsegala osnovne stroje za proizvodnjo 100-gramske mlete kave in 1000-gramske kave v zrnju. V sodelovanju s podjetjem Lasago d.o.o. Buje smo v prvi polovici leta 1997 začeli s proizvodnjo.

Prizor z otvoritve

V letu 2001 smo montirali pakirni stroj za vakuumsko pakiranje kave 250g. S tem smo realizirali tisto, o čemer smo razmišljali že ob zaključku prve faze, saj smo tudi na Hrvaškem začeli s proizvodnjo vakuumsko pakiranih kav in se postavili ob bok podjetju Franck iz Zagreba, največjemu proizvajalcu kave na hrvaškem trgu.

Po postavitvi stroja za vakuumsko pakiranje in v skladu s strateškimi cilji skupine DROGA do leta 2005, je bilo pražarno v Bujah treba nekoliko posodobiti in urediti, zato smo iz Seče preselili sprejem surove kave ter dokupili novo tehniko za pripravo receptur za posamezne vrste pražene kave. Pripravili smo prostor za postavitev silosov s pripadajočo opremo. Na delu, kjer je zgradba najvišja, smo postavili napise Barcaffé, ki nas že od daleč opozarjajo na dogajanje v proizvodnih prostorih. Z nakupom novega transportnega sistema smo uredili transport pražene kave od pražilnika do novih silosov za praženo kavo, ki jih do sedaj nismo imeli in smo kavo

direktno pakirali oziroma jo transportirali na mletje. Na mlinih smo postavili nov hladilni sistem za hlajenje valjev, da se kava pri mletju ne pregreva. S predelavo polžnih transporterjev iz PC Začimba smo uredili tudi transport mlete kave nad pakirna stroja. Za nemoteno delovanje pražarne smo zagotovili zadostne

priključke energentov (elektrika, komprimiran zrak). Po zaključku del smo preverili delovanje posodobljene pražarne in ugotovili, da pretok skozi proizvodni proces ustreza zahtevam, ki smo si jih postavili na začetku.

Posodobitev pražarne v Bujah je zahtevala sodelovanje Droge d.d., Droge d.o.o. Buje in Lasago d.o.o. Buje.

Predelava kave še naprej poteka pod nadzorom Laboratorija za kavo v sklopu tehnološko razvojne službe. Droga d.d., kot nosilec blagovne znamke Barcaffé, skrbi za kakovost surovin, embalaže in izdelkov, medtem ko Droga d.o.o. Buje trži izdelke kave ter skrbi za pravočasno naročanje surovin in embalažnih materialov. Za nemoteno proizvodnjo pa skrbi podjetje Lasago.

Dušan Poberaj

Sodobno urejena notranjost nove pridobitve

SKUPINA DROGA

Pašteta Argeta je osvojila tudi ljubitelje makedonske narodne glasbe

Predstavniki Droge d.o.o. Skopje, ki so pripravili razstavo izdelkov in izvedli degustacijo Argete.

Festival makedonske narodne glasbe 'Filigrani' je ena od najodmevnejših prireditev v Makedoniji. Letos, že drugo leto zapovrstjo, je bila generalni pokrovitelj prireditve Droga d.o.o. Skopje - naše povezano podjetje. Predstavitev, ki je potekala 10.5. v domu ARM v Skopju, je bila izredno dobro medijsko podprta. Droga d.o.o. Skopje je bila omenjena ob vsakem televi-

Jasno je bilo, kdo je pokrovitelj prireditve!

ARGETA[®]
JUNIOR

Zmagovalec, g. Vojo Stojanovski, sicer tudi poslanec 'Makedonskega sobranija', prejema čestitke ge. Ružice Radojevič.

CELOVITO OBVLADOVANJE KAKOVOSTI

Javnosti smo predstavili Drogino pot do certifikata ISO 14001

Droga se je odzvala vabilu Odbora za kakovost pri GZS Območne zbornice Koper in v sejni dvorani Banke Koper v sredo 15.5.2002 predstavila integracijo sistema ravnanja z okoljem v skladu z ISO 14001 v obstoječi sistem vodenja v družbi.

Želja g. Turka, predsednika Odbora za kakovost pri območni zbornici Koper, je bila predvsem ta, da bi Droga predstavila svojo praktično izkušnjo integriranja sistema ravnanja z okoljem v obstoječi sistem vodenja in s tem ponudila slušateljem iztočnice, ki bi jim bile lahko v pomoč pri postavljanju lastnih sistemov. Zanimanje za tematiko je bilo kar precejšnje, saj se je predstavitev udeležilo 29 ljudi iz različnih primorskih in drugih organizacij. V uvodnem delu je g. Škraba poudaril, da se Droga razvija v globalno delujočo korporacijo in da se kot taka zaveda svojih odgovornosti do širšega družbenega okolja. Predstavil je razloge za uvedbo sistema ravnanja z okoljem in zaključil z mislijo, da je ravnanje z okoljem v Drogi le neke vrste logična nadgradnja obstoječega sistema vodenja, ki razvija in oblikuje kulturo podjetja. Ga. Lenarčič je predstavila razvoj sistema vodenja v Drogi od zagotavljanja izdelavne kakovosti izdelkov in storitev do celovitega sistema vodenja, kot ga imamo danes, ki poleg zahtev standardov ISO 9001 in ISO

Udeleženci so z zanimanjem sledili razlagi o naših izkušnjah

14001 vključuje tudi poslovno načrtovanje, HACCP, koristne predloge, letne osebne pogovore, sistematično spremljanje zadovoljstva kupcev, ugotavljanje zadovoljstva zaposlenih, sistem za razvoj vodij in vodenje s cilji (ATKAM) in druge. Zaključila je z mislijo, ki sicer ni njena, a je v tem primeru brez dvoma avtobiografska: **"Ko postavljaš sistem kakovosti, noriš, obupuješ. Ko ga postaviš, veš, da se je izplačalo."**

V sklepnem in istočasno osrednjem delu predstavitve sem tudi sam

skušal goste popeljati po poti uvažanja in certificiranja sistema v skladu s standardom ISO 14001. S pomočjo konkretnih primerov naše politike, ciljev, systemske dokumentacije, zapisnikov vodstvenega pregleda, zapisnikov presoj in ostalih dokumentov sem slušateljem predstavil naše aktivnosti od odločitve o uvedbi sistema in začetni oceni okoljskega stanja, pa do certifikacije 11.7.2001. Osredotočil sem se na naše konkretne rešitve za zadostitev zahtevam standarda. Ker se na napakah najhitreje učimo, sem slušateljem ponudil tudi slednje, da bi jih v učne namene lahko uporabili tudi sami.

Zapisali smo (Brošura ISO 14001): "Potrudili se bomo, da..... dvignemo ekološko zavest vsakega posameznika ter vzpostavimo okoljsko kulturo podjetja, ki bo prisotna v vseh dejavnostih Droge in bo prispevala svoj delež tudi k razvoju širše družbene kulture."

Ta predstavitev je dokaz, da to niso bile le besede. Kot smo že večkrat povedali, je okolje samo eno, neprečlenljivo in neponovljivo, zato bomo naše znanje in izkušnje na tem področju še naprej radodarno delili.

**Tekst in slika
Vasja Rebec**

DROGA

Za počitek ni časa.

**Samo z nenehnim izboljševanjem
se lahko spogledujemo z vrhom**

CELOVITO OBVLADOVANJE KAKOVOSTI

Prve notranje presoje HACCP zaključene v aprilu

Na sliki je utrinek z notranje presoje HACCP v PC Nova tovarna, kjer smo presojevalci zavili tudi v prostore Logistike pogledat, kako tam izvajajo ukrepe za zagotavljanje varnih izdelkov. Mnenje Jane in Tatjane (na sliki poleg vodje Logistike Braneta Knepa) je bilo, da se urejenost in čistoča skladišč vidno izboljšujeta. Sicer pa smo presojevalci v sklopu presoj ocenili HACCP študije Pražena mleta kava v PC Nova tovarna, Sol gospodinskega programa v PC Sol, Instanti v PC Zlato Polje in Paradižnikove omake v PC Gosad.

Ugotovili smo, da so ponekod študije že uspešno končane, druge pa bo potrebno še nekaj dela, saj je za vse obvezujoči datum dokončanja uvažanja HACCP januar 2003. Do izida časopisa so zunanji presojevalci iz presojevalske hiše BVQI izvedli tudi dve informativni zunanji presoji sistema HACCP v Novi tovarni. Kaj več o tem v naslednji številki časopisa.

*Tekst in slika
Nataša Gladovič*

V maju smo dobro prestali tudi informativni zunanji presoji dveh HACCP študij

Utrinek s pregleda dokumentacije HACCP študije Pražena mleta kava. Na sliki sta poleg sodelavcev, ki so pripravljali HACCP študijo tudi presojevalka, gospa Marinka Česen in Ksenija Božič, ki je spremljala presojo kot opazovalka.

V maju, natančneje 15. in 16. maja, sta zunanji presojevalci iz presojevalske hiše BVQI izvedla informativno zunanjo presojo sistema HACCP in dveh primerov HACCP študij v Novi tovarni. Pod drobnogledom sta bili študiji Sterilizirane konzerve in Pražena mleta kava. Vodilna presojevalka je bila gospa

Marinka Česen, strokovnjakinja z dolgoletnimi izkušnjami iz živilske industrije. Pri pregledu mesnega dela proizvodnje se ji je pridružil gospod Andrej Pauer, ki je ocenjevanje izvajal na podlagi svojih dolgoletnih izkušenj iz mesno predelovalne industrije. Pri presojah so sodelovali člani obeh HACCP študij

in vodja obvladovanja kakovosti, uvodni in zaključni sestanek pa je potekal pri direktorju PC Nova tovarna. Pri pregledu proizvodnje so na zastavljena vprašanja odgovarjali tudi naključno izbrani proizvodni delavci. Presojevalca sta naše delo ocenila zelo pozitivno ter nam podala nekatere napotke za izboljšave. Predvsem sta opozorila na pomen doslednega izvajanja vseh preventivnih ukrepov in HACCP planov v proizvodnji.

Nataša Gladovič

Foto S.P.

CELOVITO OBVLADOVANJE KAKOVOSTI

Kako se v PC Gosad uspešno šolamo pri materi naravi

Rastlinska čistilna naprava (RČN) posnema samočistilne procese v naravi. Naš sistem je sestavljen iz več s folijo izoliranih zaporednih bazenov, ki so napolnjeni z naravnimi materiali, kot so prod, mivka, pesek, gramoz in zemlja.

Ob sodelovanju naravnih mikroorganizmov in rastlin ter ob aktivnih, načrtovanih fizikalnih in kemijskih procesih, se odpadne vode očistijo do zahtevanih standardov za izpust v okolje. Za pravilno delovanje RČN so pomembni pravilen nagib, globlina, izbira substrata, zasaditev in izbira primernih rastlin za določeno vrsto odpadne vode, velikost in pa dobra priprava vode, oziroma mehansko predčiščenje odpadne vode.

V primerno pripravljene bazene posadimo rastline, vsak bazen ima lahko svojo vrsto rastlin, vendar to ni potrebno, če so odpadne vode specifične in je dobro poznana njihova sestava ter vrsta onesnaženosti. Vsaka vrsta rastlin opravlja določeno funkcijo, ene rastline imajo bogatejši površinski koreninski sistem in bolj prispevajo k uvajanju kisika, na primer šaš in ločje, druge rastline rastejo globlje in vnašajo kisik v globino, na primer navadni trst. Nekatere rastline so specifični prevzemniki težkih kovin, na primer sončnice. Vse te rastline pa so trajnice.

Naravna mokrišča ali močvirja so ljudje bolj ali manj zavedno uporabljali kot čistilne sisteme že pred našim štetjem.

Posnemanje in optimiziranje procesov naravnega močvirskega ekosistema pod kontrolo človeka je okolju prijazna in najcenejša metoda čiščenja komunalnih, industrijskih in kmetijskih odpadnih voda.

Še posebej zanimivo pa je, da so močvirja naravni čistilec vode, ker absorbirajo organske snovi in zadržujejo plavine. S preučevanjem in eksperimentiranjem so znanstveniki in strokovnjaki kmalu spoznali, da je po vzoru naravnih mo-

čvirij mogoče zgraditi tudi umetna močvirja, ki povsem zadovoljivo opravljajo funkcijo čistilne naprave. Umetna močvirja v funkciji čiščenja odpadnih voda so danes priznana po vsem svetu, še posebej na Zahodu, kjer v posameznih državah deluje že več kot sto RČN. Pri nas v Sloveniji je bila postavljena prva tovrstna čistilna naprava v Ajdovščini leta 1989. Leta 1991 je bila izgrajena pilotna RČN ob PC Gosad, namenjena za čiščenje le 10% proizvodne odpadne vode. Na podlagi dobljenih rezultatov učinkovitega čiščenja smo se odločili za izgradnjo večje RČN, ki bo očistila vso nastalo proizvodno in sanitarno odpadno vodo.

Nova RČN je locirana ob obratu, znotraj ograje na zelenici. V tem prostoru so umeščene vse tri grede, ki sestavljajo RČN - filtrirna, čistilna in polirna. Predčiščenje vode bo potekalo na industrijski čistilni napravi. Cilj postavitve RČN je tako celovito zbiranje odplak in njihovo čiščenje pod nadzorom. S postavitvijo RČN se izognemo hrupu, ki

nastaja pri delovanju strojnih čistilnih naprav, zaradi podpovršinskega toka vode v sistemu ni smrada in ne prihaja do razvoja insektov. Ključni elementi izgradnje RČN so: maksimalna izraba obstoječega prostora, nizka investicijska vrednost za celotno sanacijo odpadnih vod, možnost zaščite oziroma prilagajanja sistema novim zahtevam.

Raziskave na pilotni RČN so pokazale, da je RČN ob pravilnem načrtovanju zelo učinkovita. Za čiščenje industrijskih odpadnih voda prehrambeno predelovalne industrije. Ti sistemi so namreč izredno prilagodljivi, tako iz prostorskega vidika kot iz vidika hidravlične in organske obremenjenosti.

Prednost teh sistemov v primerjavi z drugimi postopki čiščenja za določene odpadne vode se kaže tudi v tem, da za delovanje ne potrebujejo električne energije, da se lepo vključujejo v okolje, s čimer je njihova uporaba lahko širša, in da je njihovo vzdrževanje enostavno.

**Tekst in slika
Marija Lašič**

Narava je iznašla lastno tehnologijo

MARKETINŠKE AKTIVNOSTI

Kaj smo izvedeli o marketinških aktivnostih iz poročil in planov vodij Droginih blagovnih znamk (BZ)

BZ BARCAFFE v maju in juniju

V Sloveniji spote za Družino Barcaffe predvajajo na POP TV in TV SLO, videli pa jih bomo tudi med oddajo TV Poper. Televizijsko oglaševanje bodo spremljali oglasi v tiskanih medijih in vlaganje vzorcev instant kave v nekatere revije. Promocija BZ Barcaffe je vezana tudi na nekatere odmevne dogodke. Nekateri so se že zgodili, drugi se še bodo (Fun Ball turnir pred Mercatorjevimi centri, Martin Krpan, dogajanje ob 50-letnici Andreja Šifrerja). Sodelovali bomo z degustacijami, transparenti in nagradami. Barcaffe se bo pojavljal v napovednikih na TV in ostalih medijih.

V maju je v časniku Večer tri tedne potekala nagradna igra z naslovom "S kraljico kav v Benetke".

Ker je bila podobna nagradna igra že pred dvema letoma zelo odmevna, smo jo letos ponovili. Igra je bila vezana na nakup vakuumske kave. Udeleženci igre so morali odgovoriti na nagradno vprašanje v zvezi z barvo embalaže, kuponu pa so morali dodati eno črtno kodo s katerekoli vakuumske embalaže Barcaffe. Nagradna igra je vključevala tudi tedenske nagrade za sodelujoče. V prvem tednu so bili podeljeni 3 aparati za pripravo filter kave, v drugem 3 aparati za pripravo espresso kave, v tretjem, zadnjem tednu, pa 20 paketov po 500 g kave Barcaffe in glavna nagrada - 150 izletov za dve osebi v Benetke.

V BiH oglašujemo predvsem na televizijah FTV in Mreža plus. Predstavljamo izdelka Classic in Orient 100 g, oba pripravljena le za bosanski trg. Tudi v tem spotu je glasba Dada Topića. Oglaševali bomo tudi med pomembnimi dogodki, kot so svetovno nogometno prvenstvo in morda eurosong. Oglaševanje na TV spremljajo tudi radijska sporočila in oglaševanje v tiskanih medijih. Delujemo tudi na področju pospeševanja prodaje (pok-

lanjanje darila za nakup več izdelkov, degustacije in druge manjše nagradne igre).

Tudi v Makedoniji potekajo intenzivne marketinške aktivnosti v okviru BZ Barcaffe.

Na televiziji smo oglaševali v aprilu, ponovno pa se bo oglaševanje pričelo v juniju. Sedaj pa je v teku večja nagradna igra, vezana na nakup izdelkov Barcaffe. Glavna nagrada je avto Fiat Stilo, večje nagrade so še tv sprejemniki, hi-fi, klima naprave in dvd predvajalniki. Nagradna igra vključuje objavo in splet več medijev.

SREČNO, BARCAFFE!

(Na spodnjih dveh slikah pomanjšana reklamna plakata: zgornji iz BiH, na dnu strani je makedonski.)

Povzetek pripravila
Majda Vlačič

Marketinške aktivnosti za promocijo kave Barcaffe istočasno z aktivnostmi v Sloveniji potekajo tudi na trgih povezanih podjetij

Na Hrvaškem oglašujemo na HTV in Novi TV, kjer predstavljamo nov izdelek Barcaffe Espresso 250 g in z njim posredno celo družino Barcaffe. V spotu je glasba - jingle "Dali znaš, da te volim" - izvajalca (kantavtorja) Dada Topića. Oglaševanje poteka tudi po radiu in na obcestnih plakatih. Eden od reklamnih plakatov v pomanjšani obliki izgleda takole:

MARKETINŠKE AKTIVNOSTI

BZ MAESTRO maj - december 2002

Oglaševanje v tiskanih medijih

Za vse leto smo skupaj z agencijo pripravili medijski načrt oglaševanja v tiskanih medijih. Izbor revij in časopisov je narejen na podlagi bravnosti časopisov in revij naše glavne ciljne skupine.

Zasnovali smo dve vrsti oglasov: manjši predstavljajo vseh pet barvnih skupin embalaže Maestro in želijo poudariti predvsem funkcionalne lastnosti naših izdelkov.

MAESTRO
Danes kuha maestro!

Mešanice za vse priložnosti

Mešanice spoznate po oranžni barvi.

DROGA

reviji Ona bo v rubriki z recepti naše restavracije Maestro (trikrat mesečno) objavljen tudi oglas, s čimer želimo predstaviti blagovno znamko Maestro širši javnosti.

Oglaševanje na radiu

V juniju in juliju bomo izvedli nagradno igro, ki jo pripravljamo skupaj z Mercatorjem. Komunikacija bomo dodatno podprli z radijskim spotom na radiu z nacionalno pokritostjo, Valu 202.

MAESTRO
Danes kuha maestro!

Ni jedi brez soli

Soli spoznate po modri barvi.

DROGA

Večji, polstranski oglasi, ki z barvnim označevanjem povejo še več, ponujajo recepte. Tematike so prilagojene posameznemu letnemu času oziroma tematiki v posameznih revijah. Tako smo že predstavili dišavnice z recepti testenin, v tem času oglašujemo mešanice s pikniško tematiko, poleti bodo na vrsti soli oziroma recepti za ribe, v jeseni ostrejšje začimbe in v prednovoletnem času rumene - eksotične začimbe.

Za temelj komunikacije smo kot glavne izbrali tri tiskane medije (revije Ona, Jana in Naša žena). V

Nagradna igra z Mercatorjem predstavlja del programa pospeševanja prodaje

Skupaj z Mercatorjem smo pripravili nagradno igro, ki bo potekala v vseh Mercatorjevih trgovinah. Rdeča nit nagradne igre so mešanice začimb. Akcija bo potekala od 30. maja do 24. julija 2002.

Knjižica receptov začimb Maestro

Za izvedbo degustacij in promocij na prodajnih mestih smo pripravili knjižico receptov Maestro. Začinite si življenje z začimbami Maestro in pripravite jedi, ki vam jih ponujamo v knjižici!

Knjižica receptov Poletna kuhinja Maestro

Skupaj z restavracijo Maestro smo pripravili prestižno knjižico receptov, imenovano Poletna kuhinja, ki bo izhajala štirikrat letno. Tako bo popoln kulinarični vodnik, saj bo

Solata iz paradiznika in koruze

Za 4 osebe potrebuje:

- 60 dag paradiznika
- 50 dag slane koruze/Droga
- malo sladkorja
- čebula
- česen v prahu Maestro
- 15 dag črnih oliv Droga
- 10 dag svetlega olja
- pesterilji Maestro
- 3 jedilnih žlic vinskega kisa
- 2 jedilnih žlic oljčnega olja
- sol, ena žlica morske soli Droga
- črni poper Maestro
- rezine trde kuhane jaje
- in vodna kreča za okras

Paradiznik operemo in narezemo na kubičke. Čebulo olupimo in grubo naribamo. Olive dobro ocedimo. Oljči se narežemo na majhne kocke. Vodno krečo previdno capremo in osušimo. V glatki skledi dobro premešamo paradiznik, koruso, čebulo, česen in olive. Oljčno olje gladko zmešamo s kisom, limoninim sokom, soljo in poprom. Marinado zlijemo na solatno sestavino in skrbno premešamo. Solato porazdelimo na primeren krožnik, okrasimo s kockami svetlega sira ter posujemo pesteriljem in lim. vodno krečo. Nato solato okrasimo še z jajčnimi rezinami.

K tej solati se poda rdeča vino, zato pripravimo Asterini, obilajen na sobno temperaturo

poleg predstavitve blagovne znamke Maestro in s tem naših začimb ponujala recepte za pripravo 24 različnih jedi, ki bodo prikazane s privlačnimi fotografijami. K vsaki jedi smo poleg izračuna energijskih vrednosti dodali še nasvet za uporabo začimb. K sodelovanju smo

MARKETINŠKE AKTIVNOSTI

pritegnili tudi enologe KZ Goriška brda, ki nam svetujejo izbiro vin k določeni jedi.

ZAČINKA

Oglaševanje na TV

V aprilu je bil na vseh treh televizijskih postajah predvajan lani zasnovan TV-spot za blagovno znamko Začinka. Oglaševanje na TV je bilo ob oglaševanju v tisku uvod v spomladanski del kampanje.

Oglaševanje v tiskanih medijih

V tiskanih medijih smo blagovno znamko Začinka oglaševali v marcu in aprilu. Oglosi so bili polstranski in so ponujali različne recepte za pripravo jedi s to mešanico začimb. Poskrbeli smo tudi za lepljenje 15-gramskega vzorca Začinke v reviji Ona. Drugi del akcije z novimi recepti bomo ponovili v septembru in v oktobru.

Letaki z vzorčki 15-gramske Začinke

Letaki, na katerih bo pritrjen 15-gramski vzoreček Začinke, bodo na zadnji strani ponujali več nasvetov, kje vse jo lahko uporabimo. Pripravljeni bodo za izvedbo različnih promocijskih aktivnosti in akcij v trgovskih sistemih.

*Povzetek pripravila
Majda Vlačič*

BZ ZLATO POLJE

**Kjer mavrica svoj
lok spusti,
tam je Zlato polje**

Televizijsko oglaševanje

Konec maja se končuje prvi val oglaševanja na televiziji z novim TV-spotom Mavrica, ki s čustveno sestavino (otrokom, naravo, domačo kuhinjo) sporoča širino blagovne znamke Zlato polje, ki je še vedno najbolj prepoznavna kot znamka riža.

V ta namen je pripravljenih več različic TV-spota, saj je izdelkov preprosto preveč, zato se jih v krajših spotih prikazuje po skupinah:

- kaše,
- polenta,
- riž (glavni predstavniki, prikaz izdelkov v nekoliko bolj eksotični različici (pred nogometnim prvenstvom na Daljnem vzhodu),
- riž in rižote.

Oglaševalo se je tudi na nekaterih lokalnih TV-postajah na severovzhodnem koncu Slovenije, na programu RTS v Mariboru in na VTV v Velenju. V njihovih televizijskih programih so tudi predstavljali nagradno igro za otroke Mavrica, kjer smo

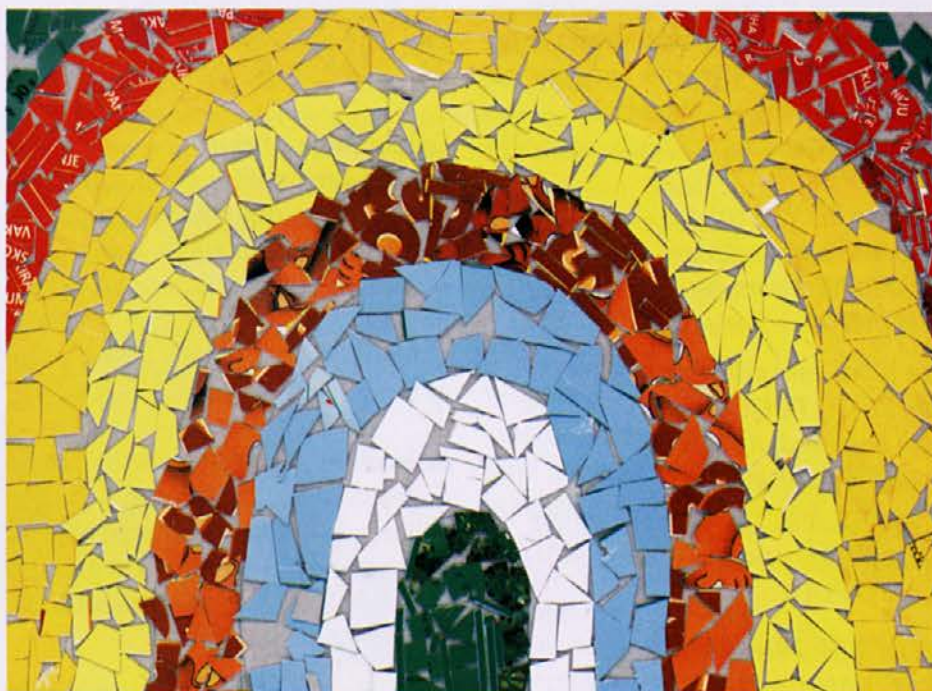
mlade povabili k ustvarjanju iz odpadne embalaže. Povedati moram, da smo do 15. maja, ko se je igra končala, prejeli kar nekaj čudovitih umetnin, narejenih tako iz embalaže kot iz njene vsebine.

Pripravljena bo televizijska reportaža o zaključku nagradne igre in o PC Zlato polje in bo objavljena na lokalnih televizijskih postajah (RTS in VTV ter nekaterih drugih). Pripravili smo tudi razstavo najlepših mavric (lepljenk embalaže), ki bodo nekaj časa krasile vhod upravne stavbe v Izoli.

Radijsko oglaševanje

Posnetih je pet radijskih reklam za različne skupine izdelkov: riž, polento, kaše, žgance in žitarice za zajtrk. Del napevov je priredba slovenskih narodnih in jih prepeva oktet; vrtijo

Ana Medic, Črnomelj, 6 let

MARKETINŠKE AKTIVNOSTI

Nataša Jeršinovič, Vrhnika, 10 let

se in se bodo vrteli na vrsti radijskih postaj (Slo 1, Ognjišče, Radio Sora, več postaj v severovzhodni regiji ...) Na nekaterih postajah bodo vsaj občasno tudi prebirali recepte za jedi Zlato polje (in Maestro).

Najbolj zanimivi radijski sporočili sta:

"S'm z Rib'nice Urban, polento jem vsak dan, jest brihtne sem glavje, sej polenta zdrava je.

Le tulku vam povejm, de ZLATO POLJE jem, sej polente buljše nej, ne lajti ne dr'gej."

Že DESETLETJA nepogrešljiva v vsakem gospodinjstvu - Polenta ZLATO POLJE.

"KOL'KOR ZRNC TOL'KO LET BOG NAM DAJ NA SVET' ŽIVET'. NAJ BO STARA AL' PA MLADA,

ZLATO POLJE KUHA RADA.
TUD' KDOR SLABŠE KUHA'T' ZNA,
GA ZLATO POLJE NE IZDA."
ZA VSE OKUSE IN ZA VSAKO
PRILOŽNOST. RIŽ ZLATO POLJE.

Oglaševanje v tisku

Letos bo manj intenzivno, saj je več poudarka na radiu in TV, pripravljenih pa je 15 zanimivih jedi za vse skupine izdelkov Zlato polje. Nadaljevala se bo predstavitev jedi Maestro in Zlato polje v Delovi prilogi Ona.

Nagradne igre: Poleti se pripravlja nagradna igra za rižote, s katero želimo spodbuditi potrošnike k nakupu; koliko pa jih bodo kasneje kupovali, je odvisno predvsem od njihovega okusa.

Bajc Anja, Leskovec pri Krškem, 7 let

Tjaša Ulčar - Jesih

MARKETINŠKE AKTIVNOSTI

Pašteta **ARGETA** ali zgodba o dobri strani kruha

Letošnje leto je za blagovno znamko na nek način prelomno, saj smo v sodelovanju z novo oglaševalsko agencijo Publicis iz Šenčurja oblikovali dolgoročnejšo oglaševalsko komunikacijo za repozicioniranje BZ Argeta za domači in izvozne trge.

Pri oblikovanju oglaševalske strategije smo izhajali iz dosedanjih oglaševalskih aktivnosti, trenutne pozicije, ki jo ima Argeta po posameznih trgih, in dolgoročnih ciljev, ki smo si jih zastavili po posameznih strateških trgih, in je oblikovana tako, da:

- jo je mogoče brez negativnih konotacij lansirati na vse strateške trge za Argeto,
- predstavlja nadgradnjo dosedanjim marketinškim aktivnostim in
- daje blagovni znamki neko emocionalno vrednost (prijetna stran kruha, prijetna stran življenja).

Osnovna ideja je povezati **Argeto s prijetnimi platmi življenja**. "Vedno glej na svetlo stran življenja," poje znan napev v filmu *Life of a Brain* angleškega komika, enega izmed članov skupine z otoka - *Monthly python's*. Na agenciji Publicis so se spraševali, katere so tiste dobre strani v primeru Argete. Navsezadnje gre "samo" za pašteto, ki jo namažemo na kruh in brezskrbno pojemo. Brez neke filozofije, bi lahko rekli. Kaj je torej dobra stran tega? Dobra stran kruha s pašteto je tista namazana, seveda. Gre torej za

zgodbo o kruhu, ki hrepeni po Argeti. Trenutek, ko se razmaže po njegovi površini, predstavlja za kruh največji užitek. Brez paštete je vendar kruh samo suh kruh; in nič drugega. Toda če ga oplemenitimo z Argeto, je to čisto nekaj drugega. Zato so v oglaševalski kampanji različne vrste kruha stopile v vrsto in so pripravljene čakati, čakati,... **vrste kruha za Argeto...so vse daljše**, saj predstavlja Argeta priljubljen okus, ki naredi obrok, prigrizek boljši in trenutek uživanja v hrani resnično dober. Podpis, pozicijski slogan Argete je **"dobra stran kruha"**.

Oglaševalska kampanja bo na vseh trgih potekala v tem letu v dveh obdobjih:

- prva, pomladanska kampanja: maja, junija
- druga, jesenska kampanja: septembra, oktobra

Naj vam na kratko predstavim, kako bo potekala medijska podpora v različnih medijih v času pomladanske kampanje. Za oglaševanje na **TELEVIZIJI** (POP TV in KANAL A) je pripravljen oglas, ki temelji na računalniški 3D animaciji, skozi katero Argeta pridobiva duhovit, optimističen, zabaven ton in osebnost. Da bi dosegli pozitiven, optimističen ton, so v agenciji za glasbeno podlago izbrali na začetku omenjeno pesem, katere poživljanje pozna praktično vsak. Oglaševanje na TV se je **pričelo v drugi polovici maja in bo trajalo predvidoma en mesec**.

Kako kruhki doživljajo vrsto in se "grebejo" za Argeto, bomo slišali tudi na **RA-DIJSKEM SPOTU**, ki ga bomo vrteli predvsem na lokalnih radijskih postajah in nekaj tudi na Valu 202, ki ima nacionalno pokritost. Oglaševanje na radiu bo potekalo od konca maja do sredine junija.

Kampanja bo podprta tudi z oglaševanjem celostranskih in četrtinskih oglasov v **TI-SKU** (časopisih in revijah, ki pokrivajo našo ciljno skupino: v Jani, Oni, Vikend magazinu, Pilotu, Večeru, Primorskih novicah, Nedeljskem dnevniku) in na **OBCESTNIH PLAKATIH** (billboardih), ki bodo na nekaterih lokacijah dvojni - s tem bo vrsta kruhov, ki čakajo na Argeto, še bolj vidna.

Komunikacijske elemente kampanje smo zaokrožili z **OPREMO PRODAJNIH MEST**, kjer se bodo (kjer bo to omogočeno) pri prodajnih policah pojavljale prepoznavne nalepke "vrste kruha za Argeto", obešanke nad prodajnimi policami, letaki in plakati. Prodajno mesto bomo popestrili z izvajanjem degustacij, kjer se bodo potrošniki lahko prepričali o vrhunski kakovosti in okusu vseh paštet Argeta. Za piko na i pa smo izdali še

Vrste kruha za Argeto

MARKETINŠKE AKTIVNOSTI

knjižico z recepti, ki bo marsikoga presenetila. S pripravo Argete na enostaven in izviren način lahko prijetno presenetimo in pogostimo prijatelje. Časi, ko smo si pašteto le namazali na kruh, so očitno mimo. Pa dober tek!

Kako je nastajala zgodba o vrsti kruha za Argeto smo povprašali tudi "odgovorne" v oglaševalski agenciji Publicis iz Šenčurja. Več o tem v naslednji številki.

Pri elementih komunikacije na prodajnem mestu je zakonodaja na izvoznih trgih, predvsem v državah bivše YU, bolj liberalna in pušča nekoliko bolj odprte roke.

Jana Alič

Pašteta Argeta ali...

Akcije tržnega komuniciranja za Argeto bodo istočasno (maj-junij in september-oktober) in seveda prevedene, potekale na trgih povezanih podjetij. Namen akcij je, prav tako kot v Sloveniji, repozicioniranje izdelka; z njimi želimo opozoriti na svetlo stran življenja.

V sklopu oglaševalske akcije na bosanskem tržišču poteka akcijska prodaja skupinskega pakiranja Argete - štiri za ceno treh - v katero so vključeni vsi štirje okusi paštete.

Na Kosovem, kjer smo začeli s ponudbo celotnega programa Argeta paštete že na začetku leta, nepretrgoma potekajo degustacije na primerno opremljenih prodajnih mestih. Degustacije spremljajo nagradne igre, celotno dogajanje pa je tudi medijsko podprto.

Podobne akcije potekajo v Makedoniji. Tu smo tudi podpisali pogodbo o sodelovanju s Košarkaškim klubom Skopje, ki nas bo predstavljal na vseh svojih tekmah, saj smo ga primerno opremili z nekaterimi športnimi rekviziti in dresi z napisi Argeta.

Majda Vlačič

Prijazna dekleta v rdečih telovnik z napisom "Droga" na hrbtu vabijo in privabijo na pokušino.

V Drogi kot eni od vodilnih družb za proizvodnjo prehrabnih izdelkov, posvečamo degustacijam posebno pozornost. Zavedamo se, da naše prepričanje v poslanstvo Droge - to je slediti in usmerjati prehrabne navade in zagotavljati varno in okusno hrano v zadovoljstvo potrošnikov, še zdaleč ni dovolj. Da bo potrošnik zadovoljen, ga moramo v prvi vrsti poznati in razumeti njegova hotenja in iz tega izhajajoče potrebe. Izdelke, ki jih razvijamo, moramo prilagoditi okusu in željam končnega porabnika - kar smo pravzaprav mi vsi. Degustacije so prav zato še kako pomembne in jih je kot take potrebno skrbno načrtovati.

A.V.

BORZNI KOMENTAR

LEPO JE BITI DELNIČAR...

... PID-ov, saj je bil borzni trg aprila in v začetku maja izrazito naklonjen predvsem lastnikom delnic raznih PID-ov in njihovih holdinških naslednikov, ki so s svojo potrpežljivostjo uspeli preživeti čas polnjenja privatizacijske vrzeli in so sedaj končno prišli do zaslužene nagrade. Indeks PIX je namreč v zadnjem mesecu dni zrasel za visokih 23,7%, medtem ko so delnice, vključene v indeks SBI, predvsem utrjevale dosežene rekordne tečajne pozicije in zrastle za zmernih 5,8%. Vzroke za tako intenzivno rast indeksa PIX gre iskati na eni strani v časovnem zamiku rasti indeksa PIX za rastjo indeksa SBI, na drugi strani pa se je treba zavedati, da je proces konsolidacije lastništva PID-ov trenutno v svojem najobčutljivejšem obdobju ter da so bile pred samo rastjo tržne cene PID-ov znatno pod vrednostjo premoženja na delnico PID-ov. Vendar pri tem ne gre pozabiti, da so delnice PID-ov po svoji vsebini posebne oblike delnic ter da je investiranje v delnice PID-ov povezano z večjo stopnjo negotovosti in večjim številom različnih tveganj kot velja to za investiranje v delnice slovenskih paradnih konj, ki pa jih je zaradi prevzemov iz dneva v dan manj.

Pri vsej tej doseženi rasti in papirnih dobičkih pa ne gre spregledati, da je v preteklem mesecu končno ugledal luč dneva predlog sprememb Zakona o dohodnini glede obdavčitve kapitalskih dobičkov. Predlagatelj tako predlaga skrajšanje roka za obdavčitev kapitalskih dobičkov iz 3 na 1 leto, pri čemer bi skrajšan rok 1 leta veljal zgolj za investiranje v delnice v borzni kotaciji, ki bodo kupljene po 1.1.2003. In ker nas 1. maja iz spanja niso zbudile le tradicionalne budnice, ampak tudi ponovno znižanje bančnih pasivnih (depozitnih) obrestnih mer, se za prihodnost borznih tečajev ne gre pretirano bati. Pravzaprav bančniki še nikoli niso naredili toliko dobrega trgu kapitala, kot ravno z zniževanjem svojih pasivnih obrestnih mer. Od kod ta njihov nenadni altruizem, pa je že druga zgodba. A ker današnji svet ni več primeren za neustrašni optimizem, omenimo še, da cena črnega zlata, ki neposredno in posredno pomembno vpliva na velikost naše inflacije (in praznost naših žepov), še vedno ostaja domena vojaško razpoloženega Bližnjega vzhoda ter da prihajajoče svetovno nogometno prvenstvo svetovni boj proti terorizmu zopet postavlja na preskušnjo.

Za konec še kratko o tečaju delnice DROGE, ki se v tem času ni bistveno spremenil in se še vedno trdno drži na ravni okoli 60.000 SIT, saj tečaj poleg splošnega pozitivnega razpoloženja na borzi dodatno utrjuje tudi napovedana dividenda v višini 1.755 SIT bruto. O dividendi bo dokončno odločila skupščina dne 31.5., do dividende pa boste upravičeni vsi tisti, ki boste lastniki delnic na dan 6. junij, do konca junija pa jo boste lahko tudi že otipali na svojih računih.

Uroš Janževič, finančni analitik
PFC Interfin Koper

KADROVSKE NOVICE

ZAPOSLENOST V APRILU 2002

V matičnem podjetju je bilo na dan 30.4.2002 zaposlenih 627 delavcev, od tega 302 moška in 325 žensk.

Prihodi delavcev:

V marcu smo sprejeli 2 sodelavca za določen čas in 1 sodelavca za nedoločen čas.

Odhodi delavcev:

Delovno razmerje je v marcu prenehalo 4 sodelavcem. Razlogi prenehanja so bili potek delovnega razmerja za določen čas ter prenehanje delovnega razmerja kot pre-sežek.

V Droginih podjetjih v tujini je bilo na dan 30.4.2002 zaposlenih 149 delavcev in sicer:

DROGA d.o.o. BUJE - 26 zaposlenih

DROGA d.o.o. SARAJEVO - 19 zaposlenih

DROGA d.o.o. SKOPJE - 15 zaposlenih

DROGA d.o.o. PRIŠTINA - 12 zaposlenih

D.O.O. DROGA BEOGRAD - 14 zaposlenih

DROGA LIVSMEDEL AB ŠVEDSKA - 9 zaposlenih

SANDRI S.p.A. ITALIJA - 31 zaposlenih

AGRO - IMPEX DROGA PORTOROŽ D.O.O.E.L. Uvoz - izvoz **SKOPJE** - 23 zaposlenih

V MAJU PRAZNUJEJO OKROGLE OBLETNICE

10 - letniki

Elena UJČIČ iz PC Zlato polje

20 - letniki

Mirjana ŽUPANOVIČ iz PC Nova tovarna

Ljubo SUŠELJ iz PC Nova tovarna

NAŠIM SLAVLJENCEM ČESTITAMO IN NAZDRAVLJAMO OB DELOVNEM JUBILEJU!

Jubilejne nagrade se izplačujejo na osnovi 2. točke 44. člena Podjetniške kolektivne pogodbe družbe.

PRAVICE - OBVEZNOSTI - ODGOVORNOSTI

Zakon o delovnih razmerjih je sprejet

Državni zbor RS je dne 24.4.2002 sprejel Zakon o delovnih razmerjih. Zakon je bil objavljen v Uradnem listu RS 15.5. in bo začel veljati 1. januarja 2003. Postopek strokovnih priprav in samega sprejemanja novega zakona je bil dolg, saj je trajal skoraj 8 let. Pomembno je, da so socialni partnerji (predstavniki sindikata, delodajalcev in vlade) s podpisom izjave konec preteklega leta potrdili medsebojno uskladitev besedila predloga zakona, zato je konsenz med njimi velik dosežek.

Novi Zakon o delovnih razmerjih je torej tu. Razdeljen je na 10 poglavij in vsebuje 246 členov. Med najpomembnejša in najboljšeje poglavja prav gotovo sodita II. in III. poglavje, ki urejata pogodbo o zaposlitvi in pravice, obveznosti in odgovornosti iz delovnega razmerja. **V splošnih določbah** Zakona najdemo določbe o namenu in uporabi zakona, definicije delovnega razmerja, delavca in delodajalca, splošno določbo glede prepovedi diskriminacije ter določbo, ki se nanaša na splošne akte delodajalca. Osrednji obravnavani institut je seveda pogodba o zaposlitvi, njene obvezne sestavine, možne posebnosti in pa pravice in obveznosti strank na podlagi sklenjene pogodbe.

Posebej je treba opozoriti na načelo, ki izhaja iz splošnih določb k temu poglavju, da se glede sklepanja, veljavnosti, prenehanja in drugih vprašanj pogodbe o zaposlitvi smi-

selno uporabljajo splošna pravila civilnega prava, seveda v kolikor niso s samim zakonom ta vprašanja izrecno drugače urejena. Pomembne so novosti, ki se nanašajo na odpoved pogodbe o zaposlitvi (redna in izredna odpoved). V primerjavi z ZDR so se spremenili tudi odpovedni roki in odpravnine, ki so tesneje povezani z delovno dobo pri konkretnem delodajalcu. Polni delovni čas po novem ne sme biti daljši od 40 ur na teden, spremenjeno je tudi trajanje dopusta, saj ima delavec po novem pravico do najmanj štirih tednov letnega dopusta.

Z uveljavitvijo dvostranskosti delovnega razmerja je dobila precej drugačen značaj tudi **disciplinska odgovornost**. Hujše kršitve delovnih obveznosti v novem sistemu pomenijo kršitev pogodbenih obveznosti, ki ima lahko za posledico odpoved pogodbe. Četrto poglavje je namenjeno

varstvu nekaterih kategorij delavcev. Zakon posebej obravnava varstvo delavk zaradi nosečnosti, posebno varstvo v primeru starševstva (pravice, povezane s posebnimi oblikami starševskega dopusta - porodniškim dopustom, očetovskim dopustom, dopustom za nego in varstvo otroka in posvojiteljskim dopustom so urejene z novim zakonom o starševskem varstvu in družinskih prejemkih). V tem poglavju je urejeno tudi varstvo delavcev, ki še niso dopolnili 18 let starosti, ter varstvo invalidov in starejših delavcev, kamor sodijo delavci, starejši od 55 let.

V posebnem poglavju je urejeno tudi **uveljavljanje in varstvo pravic, obveznosti in odgovornosti** iz delovnega razmerja, kamor sodita uveljavljanje pravic pri delodajalcu in sodno varstvo. Ni več dvostopenjskega odločanja znotraj družbe, ampak je takoj sodna pot. Obstaja pa možnost reševanja individualnih delovnih sporov z arbitražo, če je leta določena s kolektivno pogodbo. Posebno poglavje je namenjeno delovanju in varstvu sindikalnih zaupnikov.

Prav tako je posebno poglavje namenjeno **inšpekcijskemu nadzoru**. V smislu hitrega reagiranja je predvidena mandatna kazen, ki jo lahko na kraju prekrška izreče inšpektor za delo.

S prehodnimi in končnimi določbami se:

- predvideva postopno uveljavljanje časovne omejitve sklepanja pogodb o zaposlitvi za določen čas (možnost triletnega sklepanja teh pogodb do 1.1.2007),
- predvideva postopno zvišanje

Foto Jadran Rusjan

PRAVICE - OBVEZNOSTI - ODGOVORNOSTI

starosti, pri kateri delavke uveljavljajo posebno varstvo kot "starejše delavke" - dvig po 4 mesece vsako leto do 55 let starosti,

- zaposlenim delavcem ohranja dodatek na delovno dobo v višini 0,5% od osnovne plače za vsako leto delovne dobe.
- Sklenjene pogodbe o zaposlitvi ostanejo v veljavi oz. zakon ne zavezuje delodajalcev in delav-

cev k sklepanju novih pogodb o zaposlitvi.

Z uveljavitvijo zakona bo v Republiki Sloveniji prenehal veljati Zakon o temeljnih pravicah iz delovnih razmerij ter Zakon o delovnih razmerjih z izjemo določb, ki se nanašajo na kolektivne pogodbe. Osem mesečni vakacijski rok je sorazmerno dolg. Namenjen je tako uporabnikom zakona kot tudi izvršni veji oblasti, ki bo v tem času

morala pripraviti še kar nekaj izvršilnih predpisov.

Vir:

Pripravimo se na novi zakon o delovnih razmerjih-seminarsko gradivo GV izobraževanje, maj 2002; Zakon o delovnih razmerjih - Ur.l. RS št.42 z dne 15.5.2002

Marjeta Koštomaj-Pokleka

Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih (ZSDP)

S 1.1.2002 je začel veljati nov Zakon o starševskem varstvu in družinskih prejemkih. Zakon opredeljuje dve temeljni pravici: pravice iz naslova zavarovanja za starševsko varstvo in pravico do družinskih prejemkov.

Iz naslova zavarovanja za starševsko varstvo izhajajo tri pravice, in sicer: starševski dopust, starševsko nadomestilo ter pravice iz naslova krajšega delovnega časa. Starševski dopust je lahko:

- **porodniški dopust**, v trajanju 105 dni, ki ga ima mati pravico izrabiti v strnjenem nizu v obliki polne odsotnosti z dela. Porodniški dopust nastopi 28 dni (lahko pa 42 dni) pred predvidenim datumom poroda, ki ga določi ginekolog. Pravico do porodniškega dopusta lahko ima tudi oče v določenih primerih, navedenih v zakonu;

- **dopust za nego in varstvo otroka**, ki ga ima pravico izrabiti eden od staršev v trajanju 260 dni neposredno po preteku porodniškega dopusta. Dopust za nego in varstvo otroka se lahko podaljša še ob rojstvu več otrok, ob rojstvu nedonošenčka, ob rojstvu otroka, ki potrebuje posebno nego in varstvo, ter v primeru, če starša ob rojstvu otroka že varujeta in vzgajata najmanj dva otroka do starosti 8 let. Del dopusta za nego in varstvo otroka v trajanju največ 75 dni se lahko prenese in izrabi najdalj do 8. leta starosti otroka;

- **očetovski dopust** v trajanju 90 dni. 15 dni v obliki polne odsotnosti z dela mora oče izrabiti v času porod-

niškega dopusta matere, preostanek (75 dni) lahko oče izrabi v obliki polne odsotnosti z dela najdalj do 8. leta otrokove starosti. Vendar se šele s 1.1.2003 očetu prizna pravica do očetovskega dopusta v trajanju 15 dni, od 1.1.2004 se očetu podaljša pravica še za 30 dni in od 1.1.2005 se prizna pravica do 90 dni dopusta;

- **posvojiteljski dopust**, do katerega ima pravico posvojitelj za otroka starega od 1 do 4 let v trajanju 150 dni, za otroka starega od 4 do 10 let pa v trajanju 120 dni.

Starševska nadomestila so lahko: porodniško nadomestilo, očetovsko nadomestilo, nadomestilo za nego in varstvo otroka ter posvojiteljsko nadomestilo. Pri starševskih nadomestilih je pomembno: pravico do nadomestila imajo tudi osebe, ki nimajo pravice do starševskega dopusta, če so bile zavarovane po tem zakonu najmanj **dvanajst mesecev v zadnjih treh letih pred nastopom posamezne vrste dopusta**. Osnova za izračun posamezne vrste starševskega nadomestila je povprečna osnova, od katere so bili

Foto Nelson Šorgo

PRAVICE - OBVEZNOSTI - ODGOVORNOSTI

obračunani prispevki za starševsko varstvo, v zadnjih 12 mesecih pred nastopom starševskega dopusta. Vsa starševska nadomestila pa se nato usklajujejo z rastjo izhodiščne plače za negospodarske dejavnosti. Pomembna novost je pravica do krajšega delovnega časa zaradi starševstva: eden od staršev, ki neguje in varuje otroka do 3. leta starosti, ima pravico, da dela krajši delovni čas. Delodajalec mora staršu zagotoviti pravico do plače po dejanski delovni obveznosti, Republika Slovenija pa mu zagotavlja do njegove polne obveznosti plačilo prispevkov za socialno varnost od minimalne plače. Krajši delovni čas mora obsegati najmanj polovično tedensko obveznost delavca.

Naslednje področje, ki ga ureja novi zakon, so družinski prejemki, in sicer: starševski dodatek kot pomoč staršem, ki ob rojstvu otroka niso upravičeni do **starševskega nadomestila**. Dodatek znaša 35.000,00 Sit mesečno in traja 365 dni od rojstva otroka, mati pa uveljavlja to pravico najkasneje 30 dni pred predvidenim datumom poroda;

• **pomoč ob rojstvu otroka** je enkratni denarni prejemek v višini 50.000,00 Sit, namenjen nakupu opreme za novorojenčka. Pomoč je potrebno uveljavljati najkasneje 60 dni po rojstvu otroka ;

• **otroški dodatek** je dopolnilni prejemek za preživljanje, vzgojo in izobraževanje otrok. Višina otroškega dodatka se odmeri na podlagi dohodka na družinskega člana v % povprečne plače v republiki Sloveniji in glede na število otrok v družini. Otrok, ki je upravičen do otroškega dodatka, je oseba do dopolnjenega osemnajstega leta starosti, starejša oseba pa v primeru šolanja, dokler ima status učenca, dijaka, vajenca ali študenta na dodiplomskem študiju, vendar najdalj do dopolnjenega 26. leta starosti. Pravico se uveljavlja v 90

dneh po rojstvu otroka in se prizna z mesecem otrokovega rojstva;

• **dodatek na veliko družino** je namenjen družini, ki ima tri ali več otrok in se izplačuje v enkratnem znesku v višini 70.000,00 Sit. Polni znesek se bo začel izplačevati šele v letu 2004, do takrat pa se letno povečuje (v letu 2002- 25.000,00 Sit in v letu 2003- 50.000,00 Sit). Center po uradni dolžnosti preverja upravičenost na podlagi prejemnika otroškega dodatka;

• **dodatek za nego otroka**, ki potrebuje posebno varstvo, je namenjen kritju povečanih življenjskih stroškov, ki jih ima družina zaradi nege in varstva otrok. Dodatek znaša 18.000,00 Sit tolarjev mesečno. Pravico se uveljavlja v 90 dneh po rojstvu otroka in se prizna z mesecem otrokovega rojstva;

• **delno plačilo za izgubljen dohodek** lahko prejme eden od staršev, če prekine delovno razmerje ali začne delati krajši delovni čas zaradi nege in varstva otroka s težko motnjo v duševnem ali telesnem razvoju. Pravico se uveljavlja 30 dni pred prenehanjem delovnega razmerja oziroma najkasneje 60 dni po prenehanju delovnega razmerja. Ta pravica se bo začela priznavati šele od 1.1.2003 dalje.

Za zaključek bi vas še posebej želela opozoriti na naslednje:

delavec mora delodajalca obvestiti o nameri izrabe starševskega dopusta 30 dni pred predvidenim nastopom dopusta. Prav tako je treba na Center za socialno delo vložiti zahtevo za uveljavitev porodniškega dopusta najkasneje 1 mesec pred predvidenim datumom poroda. K zahtevi morate priložiti potrdilo o predvidenem datumu poroda, potrdilo delodajalca (Priloga št. S-2), potrdilo o stalnem oz. začasnem prebivališču ter izvleček iz evidence o obveznem zdravstvenem in pokojninskem zavarovanju pristojne enote Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Postopki za uveljavitev pravic iz delovnega razmerja, ki so se začeli pred uveljavitvijo tega zakona, se dokončajo po predpisih, ki so veljali do uveljavitve tega zakona.

Novi zakon torej prinaša mnogo novosti, ki pa jih bodo upravičenci v polni meri koristili šele po 1.1.2005.

Nataša Bazjak

Foto Jadran Rusjan

NAŠA SREČANJA

Drogini dogodki in ugodnosti

Živimo v času hitrih sprememb in vedno večje medsebojne odtujenosti, kar vpliva na razpoloženje ljudi. V Drogi smo mnenja, da lahko zaposlenim omogočimo prijaznejše okolje. Eden od načinov, s katerim želimo doseči ta cilj, so "Drogini dogodki in ugodnosti".

V želji, da bi bili dogodki in ugodnosti čim bolj po naših željah, smo se odločili, da drogovce povprašamo za mnenje in predloge. Anketa, ki smo jo razdelili med zaposlene je obsegala devet sklopov. Želeli smo dobili čimveč informacij o novoletnih srečanjih, Droginem dnevu, novoletni obdaritvi otrok, smučarskih tekmovanjih, počitniških kapacitetah, internem informiranju, Našem glasu, ugodnostih pri delu in inovativni dejavnosti. Od 600 razdeljenih anket ste nam vrnili 178 izpolnjenih. Zahvaljujemo se vsem, ki ste s svojimi odgovori pripomogli k oblikovanju koristnih ugotovitev.

NOVOLETNO SREČANJE

Tradicionalna novoletna srečanja zaposlenih v Drogi predstavljajo priložnost, da se ob kulinarčnih dobrotah in družabnem plesu zaposleni poslovijo od iztekajočega se leta in izmenjajo prijetna voščila. Večina anketiranih oseb si želi, da bi se novoletna srečanja nadaljevala. Petina jim meni, da bi bile potrebne spremembe. Predvsem si želijo boljšega vzdušja, ki naj bi bilo prijetnejše in manj formalno. Nekaj jih je predlagalo drugo lokacijo samega dogodka. Glede udeležencev novoletnega srečanja je večina mnenja, da bi se ga morali udeležiti vsi zaposleni, saj je to priložnost, da se srečajo s sodelavci. Več kot polovici anketirancev so všeč nagovor predsednika uprave, podelitev nagrad na srečanju in glasba. Zabavni program je všeč polovici anketirancev.

Prevelika oddaljenost od kraja dogodka in slabo razpoloženje sta poglavitna vzroka za to, da se nekateri ne udeležujejo novoletnih srečanj.

DAN DROGE

Droga že od leta 1964 organizira družabna, kulturna in športna srečanja zaposlenih in upokojenih sodelavcev. V zadnjih desetih letih so ta srečanja postala tradicionalna. Anketirane osebe so v veliki večini zadovoljne z dnevom Droge tako glede zabavnega programa, prostora, hrane, športnih aktivnosti kot tudi časa prireditve. Dobra polovica meni, da bi se tega dogodka morali udeležiti zaposleni po lokacijah, tretjina si želi, da bi se udeležili vsi zaposleni, 9 anketirancev pa meni, da bi se tega dogodka morali udeležiti vsi zaposleni in upokojenici.

NOVOLETNI SPREJEM ZA OTROKE

Novoletni sprejem za otroke organiziramo vsako leto. Večina anketiranih je s sprejemom zadovoljnih. Ne želijo sprememb glede prostora, animacije ali časa dogodka. Nekateri pa so mnenja, da so darila neprimerna glede na starost otrok.

SMUČARSKO TEKMOVANJE

Že vrsto let organiziramo tudi smučarske izlete, na katere so povabljeni vsi zaposleni. Analiza rezultatov je pokazala, da tekmovanja pozna dve tretjini vprašanih. Polovica jih meni, da bi smučarsko tekmovanje lahko popestrili z dodatnimi aktivnostmi za nesmučarje. Učitelja smučanja za začetnike in izposoje smučarske opreme bi se razveselila tretjina anketiranih oseb.

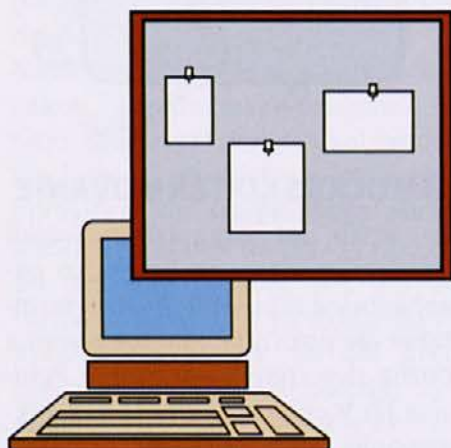
POČITNIŠKE KAPACITETE

Naše podjetje ima v lasti 12 počitniških stanovanj v Sloveniji

NAŠA SREČANJA

(Bovec) in na Hrvaškem (Mareda, Mali Lošinj). Želeli smo mnenje o počitniških kapacitetah ter vprašali za želje glede počitnikovanja.

Velika večina anketiranih si želi novih počitniških kapacitet v okviru podjetja. Najraje bi letovali v toplih, smučarskih oz. gorskih krajih ter v Bosni in Hercegovini. V bodoče jih bo največ izkoristilo kapacitete na Malem Lošinju, nekoliko manj v Bovcu, najmanj pa v Maredi. Polovica jih je z urejenostjo obstoječih kapacitet zadovoljna, petina pa le delno zadovoljna. Dve tretjini vprašanih meni, da je sistem prijav in odobritev koriščenja kapacitet ustrezen, desetina pa jih meni nasprotno.

INTERNO INFORMIRANJE

Intranet je informacijski sistem, ki omogoča enostaven dostop in uporabo različnih podatkov znotraj družbe. V podjetju je bil uveden oktobra 2001. Zanimalo nas je, kako so zaposleni z novim načinom informiranja zadovoljni in kako pogosto ga uporabljajo. Dobra polovica vprašanih je z novim načinom pridobivanja informacij zadovoljna. Desetina jih ima pripombe, največkrat zaradi neažurnosti informacij. Skoraj polovica jih intraneta ne uporablja, slaba tretjina ga obišče enkrat mesečno, sedmina enkrat tedensko, desetina pa enkrat na dva tedna. Najko-

ristnejše informacije na intranetu so po oceni vprašanih obvestila, novice, kadrovske novice, prosti čas in poročila o delu sindikata.

NAŠ GLAS

Anketirane osebe smo prosili, da izrazijo svoje mnenje o obliki in vsebini glasila Naš glas. Ocenjevali je bilo treba 11 trditve z ocenami od 1 do 4. Polovica anketiranih oseb je zadovoljnih s spremembami v glasilu Naš glas, desetina je nezadovoljnih, slaba petina pa sprememb ni opazila. Med navedenimi trditvami o glasilu je dobila najvišjo povprečno oceno (3,7) trditev "Tisk in papir sta kakovostna", sledili sta trditvi "Fotografije so lepe" (3,5), in "Izhaja ravno dovolj pogosto" (3,4). Trditve "članki so razumljivi", "Glasilo je pregledno", "Obseg glasila je primeren" in "Informacije iz glasila so uporabne" so bile v povprečju ocenjene z oceno 3,2. Najslabše sta bili v povprečju ocenjeni trditvi "Glasilo je tudi zabavno" (2,8) in "članki so dovolj zanimivi".

UGODNOSTI PRI DELU

Ugodnosti pri delu v veliki meri vplivajo na zadovoljstvo zaposlenih. Želeli smo ugotoviti, katere ugodnosti so za zaposlene najpomembnejše. Več kot trem četrtinam anketiranih oseb pomeni največja boniteta dodatno pokojninsko in dodatno zdravstveno zavarovanje.

Več kot polovici zaposlenim se zdijo zelo pomembne tudi jubilejne nagrade, ugodni krediti in ugodnosti ob odhodu v pokoj.

INOVATIVNA DEJAVNOST

V Drogi že tretje leto zapored vzpodbujamo iskanje novih idej v obliki sistema koristnih predlogov. Velika večina anketiranih oseb meni, da morajo biti inovativni dosežki posameznikov objavljeni. Ni jim pomembno, ob kateri priložnosti so nagrade inovatorjem podeljene, temveč to, da podelitev obstaja.

DAN DROGE 14. september

Tudi letos se bomo lahko na Dnevu DROGE pomerili v različnih športnih disciplinah in plesnih spretnostih. Glede na to, da je DROGA v zadnjem obdobju prerasla v koncert, se nam bodo pridružili tudi sodelavci iz povezanih podjetij. Tako bo Dan Droge postal mednarodno srečanje zaposlenih.

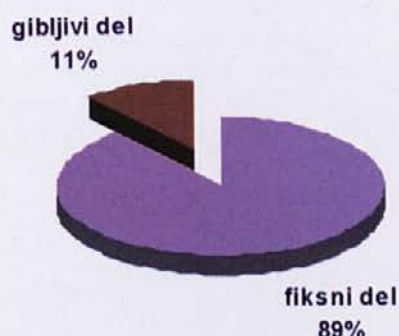
MNENJA IN RAZISKAVE

Študija o plačah in ostalih ugodnostih zaposlenih za leto 2001

Tudi v letu 2001 smo sodelovali v študiji o plačah in ostalih ugodnostih zaposlenih, ki jo med najboljšimi slovenskimi podjetji izvaja podjetje Hewitt Associates GmbH iz Ljubljane. Poleg nas je bilo v raziskavo vključenih še 24 uspešnih slovenskih podjetij iz različnih vrst dejavnosti. V študiji so zajeti predvsem podatki o strukturi plač za različna delovna mesta in o ugodnostih, ki so jih zaposleni deležni.

Rezultati so pokazali, da je fiksni del plače v primerjavi z gibljivim še vedno večji in sicer je razmerje 89% fiksni in 11% gibljivi del.

Struktura plač 2001

V nadaljevanju prikazujem, kolikšen odstotek sodelujočih podjetij nudi zaposlenim določeno ugodnost (v primerjavi s preteklimi leti):

Kategorija	1999(v %)	2000(v %)	2001(v %)
Popust pri nakupu proizvodov podjetja za vse zaposlene	44	46	52
Razne vrste zavarovanj (dodatno zdravstveno, nezgodno,...)	52	42	36
Izobraževanje in usposabljanje (v okviru zahtev delovnega mesta)	74	82	88
Službeni avtomobil in mobilni telefon (v okviru zahtev delovnega mesta)	100	100	100

Poleg omenjenih nudijo nekatera podjetja tudi druge ugodnosti in bonitete. V tabeli so prikazani deleži, v nadaljevanju pa so podrobneje opisane kategorije in kdo v podjetju so upravičenci do posamezne ugodnosti.

Podjetniški pokojninski načrt

Tri podjetja so bila vključena v

Boniteta / Ugodnost	2001
Podjetniški pokojninski načrt	12%
Zdravila	4%
Bolnišnično zdravljenje	8%
Ambulantno zdravljenje	8%
Zobozdravstvene storitve	8%
Okulist	14%
Zdravniški pregled	80%
Življenjsko zavarovanje	44%
Nakup delnic	24%

enega od obstoječih pokojninskih načrtov, eno podjetje pa je bilo v procesu uvajanja. V letu 2000 je bilo v pokojninski načrt vključeno samo eno podjetje.

Bolnišnično zdravljenje

Omogočata ga dve od 25 podjetij in je namenjeno izključno vodstvenim delavcem.

Ambulantno zdravljenje in zobozdravstvene storitve

Dve podjetji nudita vsem zaposlenim možnost internega ambulantnega zdravljenja in zobozdravstvene storitve.

Okulist

Možnost pregleda pri okulistu nudijo v treh podjetjih. Kriteriji upravi-

čenosti so različni (položaj, obremenjenost vida pri delu, ...)

Zdravniški pregledi

80% podjetij omogoča svojim zaposlenim različne zdravniške preglede (preventivne, managerske,...). V večini podjetij je do te bonitete upravičeno vodstvo, ponekod pa vsi zaposleni.

Nakup delnic

6 podjetij omogoča svojim zaposlenim nakup delnic. V 3 podjetjih so do tega upravičeni vsi zaposleni.

DOLGOROČNE SPODBUDE

Rezultati študije kažejo, da obstajajo 3 oblike dolgoročnih spodbud, ki jih podjetja nudijo svojim zaposlenim:

- možnost ugodnejšega nakupa delnic,
- pravica do povečanja deleža delnic in
- dodelitev delnic na podlagi uspešnosti zaposlenega.

Podjetij, ki nudijo dolgoročne spodbude, je zelo malo.

Tudi letos se bomo udeležili iste študije, ugotovili trende uspešnih slovenskih podjetij na tem področju in vam poročali o rezultatih.

Silvija Benčič

PREDSTAVLJAMO VAM

Fizikalno kemijski in mikrobiološki laboratorij leto dni po selitvi

Približno eno leto delujeta laboratorija v novih prostorih, v prvem nadstropju poslovno tehnološkega objekta (nad menzo). Selitev v nove prostore nam je prinesla veliko prednosti. Nekaj izboljšav prikazujejo spodnje fotografije. Poleg tega so laboratoriji dobili pomožne prostore, kot so skladišča kemikalij in arhiv v kleti ter garderobe za osebje. Veliko napora je bilo v zadnjem letu vloženega tudi v ustrezno obvladovanje dokumentov, ki pa ostajajo očem opazovalca bolj skriti. Moderni pristopi k obvladovanju kakovosti nas vodijo k vpeljavi hitrih in avtomatiziranih kemijskih preskusnih metod in mikrobioloških preiskav. Iz dneva v dan se nam porajajo nove ideje, kako narediti te prostore še "bolj naše" in seveda še bolj funkcionalne, da bo delo v njih prijetno in ustvarjalno.

Pri izvajanju meritev uporabljamo veliko najrazličnejših naprav in meril, ki jih moramo obvladovati oz. pravilno uporabljati, vzdrževati in validirati. Način dela prilagajamo novim napravam in merilom, saj laboratorije stalno posodablamo. Obseg dela se nenehno povečuje in večje število preskušanj lahko obvladujemo le tako, da nabavljamo nove naprave, ki nam omogočajo hitrejše delo. Zadnji primer take naprave je maščobni analizator Büchi (na sliki), s katerim določamo vsebnost maščob v različnih vzorcih, npr. v paštetah in žitaricah.

Prostorske izboljšave smo vgrajevali že pri načrtovanju. Laboratorije sedaj sestavlja več ločenih prostorov, v katerih potekajo opravila, ki so po vsebini specifična. Tako so na primer umazana dela, kot so pranje in razkuževanje, ločena od prostorov, kjer se opravljajo preskušanja.

V novih prostorih smo na dolgih pultih merila razporedili v takem zaporedju, kot poteka delo z njimi. S tem je postalo delo učinkovitejše in bolj varno.

Redno skrbimo, da so laboratorijski prostori čimbolj urejeni. Zaradi povečanega znanja in radovednosti potrošnikov za varnost izdelkov prihaja na ogled in oceno laboratorijev tudi vse več naših poslovnih partnerjev.

PREDSTAVLJAMO VAM

Poleg vzorcev surovin in izdelkov v zadnjem času pregledujemo tudi vse več vzorcev pitne vode ter brisov, s katerimi se preverja higiena proizvodnih linij in osebja. Delo v laboratoriju in usklajevanje prioritete vzorcev je zelo naporno. Surovine se pogosto kupujejo tik pred uporabo v proizvodnji. To v laboratoriju občutimo kot stalni pritisk, češ da so vsi vzorci nujni in da čakajo le na naše rezultate preskušanj za sprostitve surovin v proizvodnjo ali za sprostitve izdelkov na tržišče. Vendar lahko trdimo, da je hitrost izvajanja preskušanj naša vrlina. Marsikdo, ki ne pozna dela v laboratoriju se s tem ne bo strinjal. Toda o tem se bo prepričal vsak, ki bo naročil analize v katerem drugem laboratoriju.

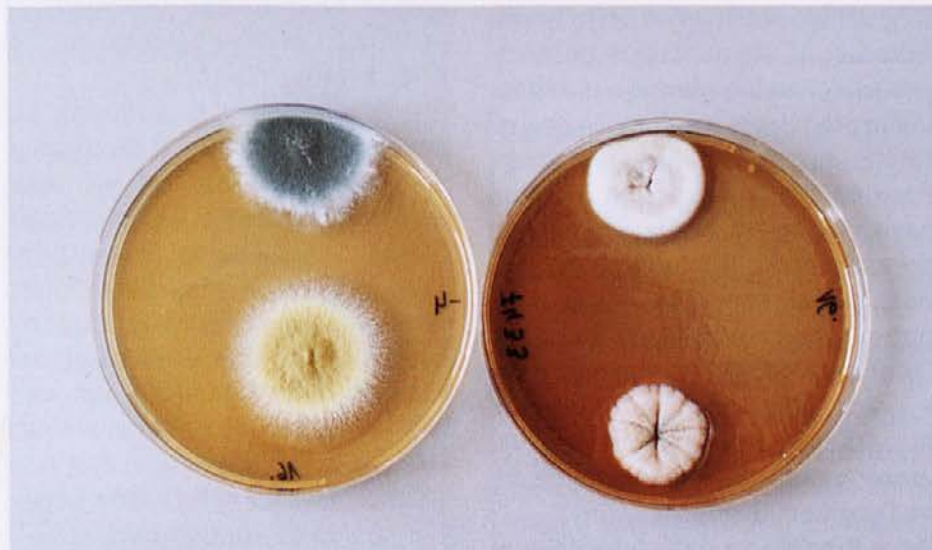
Delo v laboratorijih je dinamično in zahteva stalno prilagajanje novim zahtevam in novemu načinu dela. Naš cilj so točni, natančni in hitri rezultati preskušanj, ki so podpora proizvodnji in morajo prepričati tudi različne presojevalce in inšpektorje. To delo zmore le dober delovni tim z veliko znanja in izkušenj. Potrebna je strokovna usposobljenost, saj pri delu uporabljamo številne nevarne kemikalije in pripravke ter zahtevne in drage naprave. Ustrezne omare v novih prostorih nam omogočajo, da lahko kemikalije in pribor v njih razvrščamo pregledno in urejeno. Na sliki je v ozadju viden tudi tehtalni prostor, v katerem je zagotovljeno ustrezno delovanje analitske tehtnice brez motenj iz okolja.

V naše delo že nekaj let postopoma vgrajujemo principe dobre laboratorijske prakse, ki predstavljajo način in organizacijo dela s ciljem zagotavljanja zanesljivih rezultatov ter dokumentiranih in sledljivih analitskih podatkov. Vedno več meril zato spremlja računalnik. Da pravilno gradimo svoj sistem kakovosti, je potrdilo tudi pozitivno mnenje komisije, ki je že lani jeseni ocenjevala izpolnjevanje pogojev za izdelavo zdravilnih čajev in takrat podrobno pregledala v celoti tudi ta dva laboratorija.

**Tekst Nataša Gladovič, Bojana Tušnik
in Damjana Ukmar
Slike Mitja Križman**

KOMENTAR

Med najpogostejšimi mikroorganizmi, s katerimi se srečujemo, so plesni in kvasovke. čeprav zdravju niso nevarne, nam lahko povzročijo veliko težav, če se pojavijo v izdelkih. Zato surovino, ki je plesniva, kot kaže slika, izločimo že pred vstopom v proizvodni proces.

Maček Lucifer: "Phi, pa tak laboratorij! Kje so pa kače, pajki, netopirji in drugi preparati, kakršne ima coprnica, pri kateri živim?!"
Foto Jadran Rusjan

STROKOVNE ODLOČITVE

O kakovosti kave odločamo sami!

Tehnologa Mila Prodan in Klement Valenčak sta bila na službeni poti v Braziliji, od koder Droga prejema kavo arabiko (santos, cerrado, minas). Odšla sta, da bi potrdila kakovost in okus brazilske kave, saj je na osnovi vzorcev, ki prispejo v njun laboratorij, težko odkriti surovino, ki bi popolnoma ustrezala Droginih zahtevam.

Ogled plantaže kavovca. Mila Prodan v družbi lastnice in njenih sodelavcev.

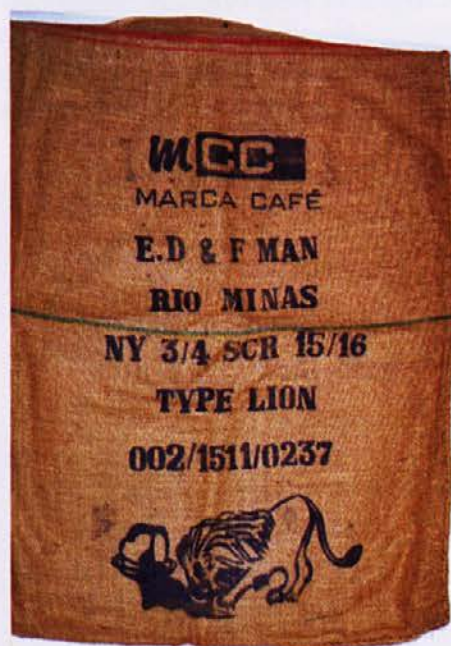
Iz Ljubljane sta preko Frankfurta in Sao Paula prispela v brazilsko mesto Vittoria, od koder se izvaža brazilska kava.

Mila se je počutila izredno počaščeno v družbi najboljšega (tudi nagrajenega) degustatorja brazilskih kav. Po končanem opravilu sta si spoštljivo segla v roke.

V stiku sta bila s štirimi 'shiperji', izkušenimi degustatorji in poznavalci kave, ki predstavljajo zvezo med plantažo in trgovcem (v Droginem primeru z E.D. & F. Man Coffe LTD - Droginih dobaviteljem kave). Degustirala sta številne vrste brazilskih kav, ki jih oblikujeta posamezno pridelovalno območje in tehnologija predelave, ter domače degustatorje seznanila z našim okusom. Potrdila sta kakovost in količino kave, ki jo bo Droga v letošnjem letu prevzela preko angleškega dobavitelja. Vsekakor bo prevzemu botrovalo še nekaj testiranj vzorcev (iste) kave na poti od vkrcanja kave v pristanišče Vittoria do Drogine pražarne (vzorec pred vkrcanjem, vzorec v pristanišču Koper in vzorec na Droginem dvorišču).

Pot v Brazilijo za naša tehnologa ni bila prva. S prepoznavanjem vrhunskih kakovosti kave so se Drogini tehnologi pred leti v Braziliji (pa ne

Na vreči natisnjen levček zagotavlja, da je v njej kava, ki ustreza Drogini kakovosti, saj so jo predhodno potrdili Drogini tehnologi.

le v Braziliji, saj Drogine kavne mešanice sestavljajo kave iz različnih koncev sveta) že izkazali in s svojo oceno kakovosti velikokrat vplivali na določitev kakovostnega razreda, ki ga sicer določajo domači degustatorji-shiperji.

Ga. Prodanova in g. Valenčak sta povedala, da je bila pot do Brazilije zelo naporna, zato pa nič manj koristna in zanimiva. V Vittoriji so jih domačini zelo lepo sprejeli, sicer pa zatrjujeta, da je prijaznost tipična lastnost večine Brazilcev. V posebno zadoščenje jima je bilo slišati ime svojega podjetja, uvrščenega med velike predelovalce kave, kot sta Lavazza in Illy caffè, in dejstvo, da v Braziliji poznajo pristanišče Koper, kjer se izkrcava tudi Drogina kava.

DROGIN TELEGRAF

Ponedeljkova telefonska linija uprave - novost -

V raziskavi Naš glas 2001, kjer smo preverjali vaše mnenje o internem glasilu, se je izkazalo, da si zaposleni želite več stika in možnosti postavljanja vprašanj vodstvu podjetja. Eden izmed načinov, kako poiskati stik z upravo, je nova rubrika Vaša stran, kjer lahko postavite vprašanje, mi pa bomo poiskali osebo, ki vam bo ponudila kar najbolj izčrpen odgovor. Druga možnost pa je Ponedeljkova telefonska linija uprave, ki bo zaživela s prvim junijem. Vsak ponedeljek vam bodo od 8. do 9. ure g. Čačovič, g. Drožina ali g. Škraba na razpolago za vprašanja in predloge. Za pogovor se lahko dogovorite pri poslovni sekretarki OE uprava, Alenki Kolarič (05 6631 501).

J.K.

Kadrovske novičke

Za direktorja Droge Beograd d.o.o. je bil imenovan g. Goran Kojič.

S 1. junijem se bo Jani Toroš posvetil vodstvu novega projekta, in sicer prodora Argete na arabske trge, direktor marketinga pa bo postal Igor Šuštar.

Ljubljanska Droga je dobila novo pomoč. Dva meseca bo v izvozu opravljala prakso Marija Draksler iz Göteborga, sicer 27-letna Slovenka, ki že deset let živi na Švedskem in je med drugim opravila pripravništvo na Drogi Livsmedel.

J.K.

Ljubljanski izvozniki prvič v Gosadu

S sodelavci iz ljubljanskega izvoza Romanom, Ljubko, Lidjo in Juretom smo se 15. maja odpravili na svoj prvi obisk Gosada. Direktor Anton Prosnik, njegov namestnik Ivan Janžekovič in vodja proizvodnje Zdravko Boj so si vzeli čas in nam razkazali upravne prostore in proizvodnjo, nam razložili nekatere zanimivosti poslovanja ter predstavili zgodovino podjetja. Srečali smo se tudi z ostalimi sodelavci, ki smo jih sicer poznali le preko telefona. Bili smo navdušeni nad gostoljubnostjo in prijaznostjo vseh. Želimo si, da bi bilo takšnih obiskov med PC-ji in povezanimi podjetji več, kajti z neposrednim osebnim stikom najboljše spoznaš sodelavce in navežeš pristen stik z njimi. V ta namen bi podjetje lahko kdaj pa kdaj organiziralo izlete zaposlenih v oddaljene PC-je in oddelke, s katerimi sodelujemo, menijo v ljubljanskem izvozu.

J.K.

Dividende

Skupščina delničarjev je pred vrati (31. maj). Če bodo delničarji potrdili predlog sklepa o izplačilu dividend, bodo (1.755,00 SIT bruto) izplačane v roku enega meseca po skupščini. Dividenda bo pripadala delničarjem, ki bodo na dan 6. junija 2002 knjiženi kot imetniki delnic pri Centralno klirinško depotni družbi, d.d.

J.K.

Za varnejšo jesen življenja

V aprilski številki glasila sem zapisala, da uvedba Prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja za zaposlene pomeni pomembno in dolgoročno pridobitev. K pogodbi o oblikovanju pokojninskega načrta PDPZ bi morale pristopiti najmanj 51% zaposlenih, da bi zavarovanje zaživel. Potrebno višino smo krepko presegli, saj je pristopno izjavo podalo kar 98% zaposlenih.

M.K.

Svetovni dan knjige je počastila tudi Droga s svojimi izdelki.

Slovenske dneve knjige in Svetovni dan knjige so v tednu dni pred prvomajskimi prazniki v Matični knjižnici Izola praznovali s svojimi bralci. Knjižničarke so pripravile žrebanje in bralce obdarile s spodbudno mislijo ali s knjižnim darilom, saj je moto Slovenskih dni knjige prav Podarimo knjigo in cvet. Bralci so v lepem vremenu lahko posedeli ob mizicah na ploščadi pred knjižnico, prisluhnili glasbi, kaj prebrali ali poklepetali z znanci. Za še prijetnejše druženje je s svojimi izdelki poskrbela Droga, d.d. Ozračje je bilo idealno, saj je bilo v njem veliko prijetnega vzdušja in arome kave Barcaffe ter čajev 1001 cvet.

M.V.

Zdravniški pregledi v Gosadu

Po sprejemu izjave o oceni tveganosti delavnih mest smo se prvič srečali s temeljitejšimi zdravniški pregledi. S pomočjo odgovornega za varstvo pri delu g. Alberta Subana smo izpeljali pregled prve skupine zaposlenih, v teh dneh pa poteka tudi pregled druge skupine.

Ker smo Ministrstvo za delo, dom in družino prosili za odobritev nočnega dela, morajo tisti, ki bodo delali ponoči, opravljati tudi specialistične preglede. Takih pregledov pa v Zdravstvenem domu Ormož ne opravljajo, zato jih bodo morali zaposleni opraviti v popoldanskem času.

D.K.

DROGIN TELEGRAF

Izobraževanje v Gosadu

Tudi v našem PC smo ocenjevali svoje nadrejene. Rezultati teh ocen bodo prav gotovo zanimivi in upamo, da nas bodo z njimi seznanili.

Imeli smo predavanje o pristopu DROGE k plačevanju pokojninskega prispevka za zaposlene pri Zavarovalnici TRIGLAV in o možnostih, da si tudi sami plačujemo za boljšo pokojnino. Ker se bo delovna doba vseh nas prej ali pozneje iztekla, je nujno treba razmišljati o pokojnini, s katero bomo lahko normalno živeli v zadnjem življenjskem obdobju.

D.K.

Kmetijsko živilski sejem v Novem Sadu

Letošnji kmetijsko-živilski sejem v Novem Sadu (69. po vrsti), ki je potekal od 11. do 19. maja, je presegel obseg, ki ga je imel pred letom 1990. Od 2000 razstavljalcev je bilo kar 600 tujih. Med njimi je bila tudi Droga d.d.

oz. Droga d.o.o. Beograd, ki se je predstavila s celotnim asortimanom izdelkov. Na razstavnem prostoru 90 m² je bila organizirana tudi degustacija kave Barcaffe. Dnevno so hostese obiskovalcem postregle 2500 do 4000 skodelic kave.

M.V.

Kuharček

V uredništvo smo prejeli še tri okusne recepte z izdelki Zlato polje, ki nam jih je poslala gospa Dragica Petrinja iz Kopra. Merilnik časa kuhanja v obliki kuharčka bo uporabljala še posebej pri pripravi naslednjih jedi, kjer so uporabljeni izdelki Zlato polje:

- Solata s piro, kumaricami Droga, sirom in poli salamo;
 - Kus kus kot priloga škampom v buzara omaki;
 - Narastek s proseno kašo in mešano zelenjavo (cvetačo, brokoli, bučkami in korenjem);
- Ker je gospa Petrinja edina, ki se je ponovnem razpisu zbiranja receptov odzvala, ji v zahvalo pošiljamo še knjižico receptov Zlato polje - Kaše.

Zadovoljno siti uredniški odbor.

Opravičilo - V članku Novice in zahvala iz PC Gosad v prejšnji številki glasila smo pomotoma izpustili gospoda Babiča, ki je tudi imel zasluge pri urejanju novih proizvodnih razmer v našem PC. Opravičujemo se mu in se mu zahvaljujemo za razumevanje.

Danica Krajnc

DROGIN TELEGRAF

Glavni igralki ob čaju: ga. Ana Breznikar v vlogi upokojene igralka Jasmine in ga. Aleksandra Macur v vlogi upokojene kmetice Angele.

ČAJ ZA DVE na Senovem - čaj 1001 cvet za dve na odru, čaj za vse gledalce pa v gledaliških listih

Če še niste slišali za amatersko gledališko skupino DKD Svoboda iz Senovega, vam zagotavljamo, da je skupina dobra, zanimiva, predvsem pa zelo iznajdljiva. Skupina je v pretekli sezoni na Jesenicah prejela najvišje slovensko priznanje na področju amaterskih gledaliških

skupin - Čufarjevo plaketo za predstavo po izboru občinstva. To je člane skupine vzpodbudilo k nadaljnjemu še boljšemu delu in k iskanju novih izzivov.

Ob pripravi uprizoritve Partljičeve komedije Čaj za dve so se obrnili na Drogo d.d. in zaprosili za sponzorstvo. Prišli so do izvirne zamisli, kako gledalcem ponuditi gledališke liste: natisnjene na vrečki za čaj, v

kateri je filter vrečka čaja 1001 cvet. Zamisel smo podprli z donacijo 1500 filter vrečk sadnega čaja in bili tako deležni delčka uspeha, ki ga je gledališka skupina požela ob uprizoritvah komedije.

M.V.

Tako je izgledala čelna stran gledališkega lista.

Utrinek iz notranjosti Drogine domače trgovine. Od 7. maja dalje je odprta vsak torek in četrtek od 13. do 16. ure. Cene izdelkov so ugodne.

Slika Dragica Mekiš

SKRB ZA POTROŠNIKA

Gensko spremenjeni organizmi v prehrambeni industriji

Zanimanje javnosti za uporabo gensko spremenjenih organizmov v prehrani je v zadnjih letih močno poraslo tudi v Sloveniji. Odnos do uporabe GSO je izrazito odklonilen, zato smo se v Drogi počutili odgovorne, da se do te problematike opredelimo, saj postaja varnost živil vse pomembnejši element njihove kakovosti, poleg tega pa skrb za kakovost izdelkov razumemo predvsem kot uresničevanje želja in pričakovanj potrošnikov.

Foto Jadran Rusjan

Januarja je uprava sprejela uradno stališče podjetja do te problematike in se odločila za sprejem dodatnih ukrepov, s katerimi bi se izognili GSO v naših izdelkih. Za surovine in sestavine, kot so koruza, soja, arome in nekateri dodatki, ki bi potencialno lahko bili gensko spremenjena živila, od dobaviteljev zahtevamo ustrezna potrdila, ki dokazujejo, da jih te surovine in sestavine ne vsebujejo.

Nataša Gladovič iz službe za kakovost je želela ob pogovoru z nami poudariti, da naši strokovnjaki pozorno sledijo dogajanjem in novim spoznanjem v Evropi in svetu. Sledljivost izdelkov ob temeljnem načelu kar največje previdnosti jim omogoča hitro in ustrezno ukrepanje v primeru, da bi prišlo do odkritja nevarnosti. Pričakujejo tudi sprejem ustrezne slovenske zakonodaje. Slovenska zakonodaja, ki obravna-

va področje zdravstvene ustreznosti živil, že zahteva od proizvajalcev ustrezno označitev izdelkov, ki bo

potrošniku omogočila, da enostavno razpozna in loči izdelke, ki vsebujejo GSO, od tistih, ki jih ne vsebujejo, vendar pa je v podrobnostih premalo definirana.

Sicer pa pravi, da so osnova večine Droginih izdelkov sestavine, ki se vzgajajo in pridelujejo na klasičen način; to velja tako za kavo kakor tudi za zelišča, začimbe, zelenjavo, vrtnine ter za večino žitaric.

Ne izključuje pa možnosti, da bodo v prihodnosti tudi evropski in slovenski potrošniki spremenili svoj odnos do GSO. To bi bila za pridelovalce tovrstnih živil kot tudi za podjetja gotovo dobra novica, kajti tovrstna živila so cenejša in omogočajo tudi večji hektarski donos. V določenih primerih pa imajo celo večjo prehransko vrednost kot gensko nespremenjena živila.

Janja Križman

Foto Jadran Rusjan

SPONZORSTVO

ŠKL je pravi cirkus, kjer morajo vsi uživati

Droga že 5. leto podpira Šolsko košarkarsko ligo

Vojko in Srečo, dva prijatelja, oba športnika, oba očeta. Vojko je z vasi in ima tri otroke, Srečo iz mesta pa je oče dveh otrok. Oba želita svojim otrokom ponuditi dobre pogoje za zdrav razvoj. Vendar ugotovita, da Vojkovi otroci, ki živijo na vasi, še zdaleč nimajo enakih možnosti kot Srečovi, ki so iz mesta, in da Vojkovi hčeri nimata enakih možnosti, kot jih imajo njuni sinovi. Strinjata se, da morajo imeti vsi slovenski otroci, ne glede na regijo, v kateri živijo, in ne glede na spol enake možnosti, da zaživijo polno in zdravo otroštvo, kjer bodo lahko razvili svoje potenciale.

Naš predsednik podeljuje medalje.

S takšnim razmišljanjem sta Vojko Korošec in Srečo Zakrajšek pred sedmimi leti začela graditi temelje šolske košarkarske lige, ki danes neposredno zaposluje in razveseljuje že 20.000 otrok letno, posredno pa še vse druge, ki jim zdravje in šport veliko pomenita. Vanj je trenutno vključenih okrog 150 slovenskih srednjih in osnovnih šol, ambiciozni načrt za prihodnost pa je razširitev projekta na države bivše Jugoslavije. ŠKL pa ni zgolj tekmovanje v košarki, kot bi lahko sklepali iz imena; je mnogo več! "ŠKL je pravi cirkus, kjer morajo vsi uživati," je izjavil Vojko Korošec. O tem smo se z Jano in Branko prepričale na zaključni prireditvi, ki je potekala 17. in 18. aprila v dvorani Golovec v Celju.

Gneča otrok, ravnatelj, učiteljev,

mentorjev, organizatorjev, novinarjev, snemalcev, fotografov, sponzorjev in seveda polna tribuna gledalcev, so takoj dali slutiti, da gre za profesionalno izveden projekt, v katerega je vloženega ogromno truda in energije navdušencev.

Eden izmed njih je **Srečo Zakrajšek**, vodja šolskega programa in skrbnik celotnega koncepta ŠKL. Zaupal nam je skrivnost uspeha ŠKL in načrte z ligo za prihodnost:

"Tekmovanja v košarki in ostale aktivnosti potekajo vse leto in zahtevajo mnogo truda in prostovoljnega dela organizatorjev, zaposlenih v šolah, kakor tudi otrok, ki pod vodstvom mentorjev pomagajo pri organizaciji. Trudimo se, da program in aktivnosti čimbolj prilagajamo otrokom in jih dopolnjujemo v skladu z njihovimi željami. Lani

smo uvedli akrobatske skupine, naslednje leto pa naj bi se jim pridružile tudi glasbene skupine. Tekme bomo začeli prenašati prek interneta, za kar bodo poskrbeli kar otroci sami. Vzpodbujamo jih, da nam pri organizaciji pomagajo, saj se na ta način veliko naučijo, ustvarjalno zapolnijo svoj prosti čas in spoznavajo svoje potenciale. To veliko pripomore h krepitvi njihove samozavesti. Posebej pomemben je ta projekt za vaško okolje, v katerem je tudi bolj odmeven, saj tam predstavlja pomembno popestritev vsakdanjika".

ŠKL poznajo praktično vsi otroci in dijaki, k čemur je gotovo veliko pripomoglo tudi to, da organizatorji zelo dobro poskrbijo za svojo promocijo. ŠKL-jevci posnamejo okrog 40 oddaj na leto, v času tekem pa enkrat mesečno izdajajo tudi svoj časopis ŠKL Koš. Celoten projekt je danes vreden okrog 400.000 evrov, kar ni malo. Direktor zavoda ŠKL **Vojko Korošec** vedno znova pojasnjuje, da so ta sredstva v primerjavi z ogromnimi sredstvi, ki se vlagajo v profesionalni šport, majhna. V sedmih letih se je namreč v ŠKL aktivno vključilo okrog 120.000 otrok, 700.000 pa jih je bilo kakorkoli drugače povezanih z njim. Skratka, projekt je postal prava komercialna uspešnica. Sredstva še zmeraj pridobivajo od sponzorjev in oglaševalcev, razne državne institucije pa doslej za njihove prošnje ostajajo gluhe. Ob pogovoru z nami se je zato Vojko Korošec želel še enkrat zahvaliti drogovcem, ki jih podpiramo že toliko let.

SPONZORSTVO

Urška (8 let) in Špela Korent (10 let), OŠ Pivka, spadata med najmlajše navijačice.

Droga se je kot generalni sponzor v projekt vključila že pred petimi leti. Generalni direktor in predsednik uprave Droge Matjaž Čačovič se finalne prireditve z veseljem udeleži. Sam pravi, da se tam vsako leto znova prepriča, da je odločitev o sponzoriranju ŠKL pravilna:

"Na tak način spodbujamo mlade k aktivnemu in zdravemu življenju. Zavedamo se, da so šport, zdravo okolje in pravilna prehrana osnova za kakovostno življenje in razvoj. Danes smo s svojimi izdelki prisotni tako rekoč v vseh slovenskih gospodinjstvih, zato se čutimo toliko bolj odgovorni za zdravje svojih kupcev, še posebej mladine. Že od malega jih skušamo usmerjati k športu in zdravi prehrani. ŠKL to

odlično uspeva in pri tem jim z veseljem priskočimo na pomoč".

Tudi mene je ta projekt popolnoma prevzel. Ob pogledu na vse te samozavestne mlade športnike sem bila res ponosna, da v Drogi podpisujemo take pristne projekte. Če se boste zaključne prireditve naslednje leto udeležili tudi sami, vam bo še bolj jasno, o čem govorim, zato nikar ne zamudite tega dogodka!

Janja Križman

**Dobra volja, koš in žoga naši so prijatelji.
Na svetu ni razloga, da bi z njimi se razšli!**

Beno Udrih, Jiri Welsch in Jurica Golemac so bili najbolj zanimivi gostje košarkarskega popoldneva.

S pomočjo Argete Junior in njenih košarkarskih žog bo igranje košarke odslej še bolj veselo in zabavno. Žoge z likom Racmana so na zaključni prireditvi v aprilu prejeli

primorski košarkarji in košarkarice, ki so bili najboljši v Ligi prijateljstva. Liga prijateljstva je košarkarsko tekmovalje, ki v obliki lige poteka že peto leto zapored v času od oktobra

do aprila, namenjena pa je mlajšim košarkarjem v starosti od 8 do 12 let. Prvo leto je sodelovalo v ligi 12 ekip iz Primorske, nato pa se je zanimanje širilo, število ekip pa povečalo na letošnjih 73 sodelujočih iz različnih primorskih krajev z obeh strani meje (od Krmine, Trsta, Gorice pa do Cerknega, Tomina, Idrije, Žirov, Vrhnik, Logatca, Ajdovščine, Vipave, Nove Gorice, Postojne, Pivke, Sežane, Kopra in Portoroža). Letos se je ligi pridružila s sponzoriranjem zaključne prireditve tudi Droga z Argeto Junior.

Vrhunec lige je bila tudi letos ZAKLJUČNA PRIREDITEV v Sežani, na kateri so ekipe med seboj tekmoval v košarkarskih elementih (met na koš, vodenje, prosti meti), najboljši igralci pa so med seboj odigrali tekme v ALL-STARS SELEKCIJAH.

Mlade košarkarje so najbolj navdušili gostje - košarkarji Uniona Olimpije Beno Udrih, Jiri Welsch in Jurica Golemac. Dve uri so brez

SPONZORSTVO

Košarkarice iz Pivke so se veselile pokala in Argetinih žog.

premora podeljevali avtograme - otrokom so se podpisovali na vse mogoče površine - majice, žoge, copate, roke, listke. Na parketu športne dvorane so prisotne

navduševale plesalke iz skupin Kraške čebelice, Latino, Big Bum in Kobre. Po klasičnem baletu, standardnih in latinsko - ameriških plesih (plesalca Jana Starc in Uroš

Dimnik), Kraški pihalni godbi in Milanu Pečovniku-Pidžiju so se otroci kar vsuli na igrišče ob nastopu akrobatske skupine Kraške kobilice. Skoki, zabijanje žoge v koš, obrati v zraku, to je ta pravo...

Himni Lige prijateljstva, ki jo je zapel Milan Pečovnik-Pidži, je sledilo še bogato nagrajevanje, ko je prav vsak sodelujoči dobil nagrado. Vsi člani zmagovalnih ekip so bili obdarjeni z ŽOGAMI ARGETA JUNIOR in igrišče je bilo kmalu polno živopisanih zelenih žog z likom Racmana. Fantje in dekleta so si želeli čimprej preizkusiti nove žoge in v živo pokazati, da je košarka predvsem zabava in ne zgolj tekmovalstvo, kot pravi Pidžijev refren: MI IGRAMO RADI KOŠARKO KO ZADEVAMO IN VODIMO SE VSI ZABAVAMO.

*Slika in tekst
Manuela Ferencič Meden*

Droga v gosteh na regati ob 115-letnici veslanja v Piranu

Kapice Argeta so do zmage na regati v Portorožu pomagale piranskemu pionirskemu četvercu v postavi Gašper Kuštrin, Marko Vrabec, Andraž Krek in Luka Kleva

Na letošnji veslaški regati v Portorožu je Veslaški klub Piran obeležil izjemni jubilej: 115. obletni-

co ustanovitve kluba. V Piranu so Club Piranese "Salvore" ustanovili leta 1887 in je po doslej znanih

podatkih prvoustanovljeni veslaški klub na območju današnje Slovenije.

Veslači so imeli lepo urejeno čolnarno na Punti, pri gledališču Tartini. Leta 1968 so čolnarno porušili in na njenem mestu zgradili Hotel Piran. Veslaški klub so začasno preselili na lokacijo opuščene galvane v ladjedelnici na Bernardinu. V sedemdesetih letih je klub, ki se je medtem preimenoval v Veslaški klub Piran, začel dosegati prve uspehe na nivoju takratne republike Slovenije. Drugič so ostali brez prostorov leta 1974, ko so začeli graditi turistično naselje Bernardin. Delavci so začasno čolnarno podrli in čolne dobesedno čez noč vrgli na gradbišče.

Do ponovne oživitve piranskega veslanja je prišlo šele leta 1992 v Sečoveljskih solinah, kjer so v dogovoru z Drogo Portorož in njenim takratnim obratom Soline postavili

SPONZORSTVO

Županja občine Piran, gospa Vojka Štular, podeljuje pokal najmlajšemu veslaču Gregorju Bejeku in predsedniku VK Piran, g. Jošku Jorasu za osvojeno skupno zmago tridesetih veslaških klubov, udeležencev 10. mednarodne veslaške regate 5.5.2002 v Portorožu.

leseno zgradbo za spravilo čolnov in izvajanje suhega treninga. Pod vodstvom trenerja Milana Kocjančiča so v desetih letih dosegli velike uspehe, največjega leta 1999, ko je Patrik Fonda postal svetovni mladinski prvak.

Delo nadaljujejo z generacijo članov, med katerimi so štirje finalisti z mladinskih svetovnih prvenstev, kar obeta piranskemu veslanju dobre rezultate tudi v bodoče. Prva resna članska preizkušnja jih čaka letos konec julija na svetovnem

prvenstvu za mlajše člane v Genovi. Odličen rezultat so dosegli tudi na 10. mednarodni regati 5. maja v Portorožu. Veslaška tekmovanja so potekala v znamenju vetra, ki je veslačem pihal v bok in močno oviral regate. Nekaj udeležencev se je v valovitem morju celo okopalo. Kljub težavam z vremenom je bilo druženje na tradicionalni regati pestro, saj so se je udeležili predstavniki sedmih slovenskih, štirih hrvaških in dveh italijanskih klubov. Vsega skupaj so našli 326 udeležencev. V močni konkurenci so skupno zmago slavili Pirančani.

Piranske veslače je na poti do njihovih uspehov podprla tudi Droga d.d.. Na regati v Portorožu je vzdušje popestrila promocija blagovnih znamk Argeta in Barcaffe. Obiskovalce regate je prijetno presenetila hostesa z dišečo kavo Barcaffe. Domači veslači pa so se razveselili kopic in majic Argeta, ki so jim na vetrovnem morju pomagale na poti do številnih zmag.

Alja Tasi

ZAHVALA

Ob tragični izgubi sina ROKA se vam, dragi sodelavci, iskreno zahvaljujem za nesebično pomoč in podporo, ki ste jo namenili meni in moji družini. Hvala vsem, ki ste našega Roka pospremili na njegovi mnogo prezgodnji, zadnji poti, nas bodrili in nam stali ob strani. Hvala DROGI za pomoč in cvetje.

Mitja Dolher

ZAHVALA

Ob nenadnem, žalostnem dogodku, ko je umrl moj mož oziroma oče ZORKO-ALBINO FLEGO, upokojenec Droge - Začimbe, se iskreno zahvaljujem za izraze sožalja in poslovljne besede ob odprtem grobu. Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Iskrena hvala DROGI d. d. za podarjeno cvetje.

Žena Malvina
in sin Mirjan z družino

VAŠA STRAN

Danes o notranji presoji

Vprašanje:

Nekateri zaposleni v DROGI smo se že povsem navadili na različne presoje, bodisi notranje ali zunanje.

Ugotavljam pa, da vsi nismo deležni presojanja. Vsi vemo za to ali ono službo, ki bi ji presoja prav prišla, zaradi krogotoka delovnih postopkov in drugega. Vprašanje, ki ga postavljam, je naslednje: **KDO VSE JE PRESOJAN IN KDO NI PRESOJAN V DRUŽBI?**

Minka Novak

Odgovor :

Presoje sistema celovitega vodenja (pri nas trenutno integriran sistem vodenja kakovosti in ravnanja z okoljem) so pomembno orodje vodstva za ugotavljanje učinkovitosti vpeljanega sistema ter za njegov razvoj. Zato o presojah velikokrat pišemo v Našem glasu v rubriki Celovito obvladovanje kakovosti, jih napovedujemo in sporočamo rezultate notranjih in zunanjih presoj.

Kljub temu nekaj osnovnih razlag presoj:

Vse presoje so vzorčne, kar pomeni, da skozi naključno izbran vzorec (del procesa) ocenimo izvajanje sistema in skladnost z zahtevami standarda.

ZUNANJE PRESOJE, ki jih opravljajo presojevalci certifikacijske hiše (pri nas je to BVQI iz Ljubljane) delimo na certifikacijske oz. recertifikacijske (zajamejo praviloma vsaj 75% vseh dejavnosti in vse zahteve standarda), ki so pogoj za pridobitev certifikata, ter kontrolne, ki so manj obsežne in zajemajo posamezne zahteve standarda. Plani presoj so skladni z mednarodnimi pravili certifikacijske hiše.

NOTRANJE PRESOJE so tudi vzorčne, a so obsežnejše in natančnejše in zato tudi pomembnejše orodje vodstva za izboljšave kot zunanje; postopek predpisuje OP 17 01: Notranje presoje kakovosti in ravnanja z okoljem. Izvajamo jih zelo

načrtno: vsako leto v SK pripravimo plan notranjih presoj, ki ga odobri uprava. V letošnjem letu smo presojam standarda ISO 9001 in ISO 14001 dodali še presoje HACCP sistema.

Letni Plan je vsem na vpogled v elektronski aplikaciji Organizacijski dokumenti pod geslom Hierarhija dokumentov, vsi, pod LPNP. Praviloma so presojane vse organizacijske enote najmanj enkrat letno, lahko pa iz različni razlogov presoje potekajo tudi večkrat v letu. Sistem ISO 14001 pa pozna tudi nenapovedane presoje.

Od lani si lahko potek in rezultate vseh notranjih presoj ogledate na aplikaciji Podpora presoji kakovosti. Za vodstveni pregled (opravila ga uprava in predstavnik vodstva za kakovost in okolje) pripravljamo polletna in letna poročila, kjer so predstavljeni analiza rezultatov in sprejeti ukrepi.

KDO VSE JE PRESOJAN IN KDO NI PRESOJAN V DRUŽBI?

Zunanje presoje

Do zdaj so bile izvzete oz. niso bile predmet presoj Finance, Poslovna informatika, Pravna služba. Po prilagoditvi sistema na nove zahteve standarda ISO 9001 : 2000 te OE ne bodo izvzete.

Notranje presoje

Vključene so VSE OE (razvidno iz let-

nih planov LPNP), tudi tiste OE, ki niso predmet zunanjih presoj, in s tem potencialno VSI SODELAVCI v OE.

Razumljivo, da so nekatera delovna mesta ključnega pomena za vodenje sistema (n.pr. vodilna in vodstvena DM), zato so nekateri sodelavci pogostejše presojani kot drugi.

V kolikor ste ugotovili potrebo po presoji v kateri od organizacijskih enot oz. posameznega delovnega mesta, prosim, da mi to sporočite. Tako bom lahko ocenila in presodila ustreznost plana, ugotovila morebitno pomanjkljivost pri načrtovanju notranjih presoj ter ustrezno ukrepala.

Maruška Lenarčič

Na vprašanje skupine delavcev - pešcev o zaklepanju malih vrat pred upravno zgradbo ob 16. uri, je g. Suban odgovoril kar z ukrepom. Vrata od 16.5.2002 zaklepamo pol ure kasneje.

Na vprašanje, v kakšnem primeru je delavec, ki ima v stalni uporabi služben avto, opravičen na povračila potnih stroškov, je ga. Hrvačtinova odgovorila zelo na kratko, vendar jasno: v nobenem (izjema, če smo na službeni poti z letalom, vlakom ali če koristimo javne prevoze, kadar je avto v okvari, neuporaben...)!

Foto Jadran Rusjan

INFORMATIKA

VARNOST NAKUPOVANJA PREKO INTERNETA

"Internet pomeni največjo spremembo v poslovanju, ki sem jo doživel.

Tako velika je, kot je bila industrijska revolucija"

(Jack Welch, predsednik uprave General Electric)

UVOD

V začetku je bil internet namenjen le majhnemu krogu ljudi. Uporabljali so ga predvsem računalniški zanesenjaki, v zadnjih petih letih pa je doživel velik razvoj predvsem na področju trgovinskega poslovanja. V ZDA uporablja internet že vsak drugi prebivalec, v Sloveniji pa vsak osmi. Po podatkih projekta RIS (Raba interneta v Sloveniji) uporablja internet približno 12 % prebivalcev. Slovenci se v primerjavi s potrošniki razvitejših evropskih držav redkeje odločamo za nakupovanje prek interneta.

Glede na ogromno število uporabnikov in dejstvo, da njihovo število bliskovito narašča, postaja internet vse bolj zanimiv medij za trgovanje, ki ga kaže čimprej izkoristiti. Zato ni nenavadno, da so se mnoga pomembnejša podjetja različnih panog že vključila v elektronske trgovske tokove ali pa se na elektronsko trgovanje intenzivno pripravljajo.

Pozdravljeni v majski prilogi Informatika!

V zadnjem času se veliko govori o nakupovanju preko uporabe svetovnega spleta (beri interneta), zato bomo današnji prispevek posvetili tej tematiki

- **Varnost nakupovanja preko interneta**

VARNO INTERNETNO NAKUPOVANJE V SPLETNIH TRGOVINAH

Glede na razvoj interneta je logično, da se bo le-ta uporabil tudi za trgovanje. Večina se sprašuje, ali je internet varen "medij" za elektronsko trgovanje. Vemo, da je vse preveč možnosti, da se podatki namerno ali nenamerno znajdejo v napačnih rokah. Prav zato vlada med gospodarstveniki upravičen strah za varnost podatkov, ki se prenašajo v elektronski obliki, pa naj bo to številka kreditne kartice ali prenos velikih količin denarja s posredovanjem finančnih institucij.

Največji izziv za informatiko nove dobe je izdelava orodja, ki bo na eni strani varno pred izgubo informacije, hkrati pa bo uporaba tega orodja enostavna, saj naj bi bila namenjena čim širšemu krogu uporabnikov. Orodij, ki omogočajo varen prenos podatkov, je na tržišču precej. Toda strah, ki ima vedno velike oči, dela svoje in ljudje se še vedno neradi odločajo za elektronski način trgovanja.

Tega so se prvi zavedli pri večjih organizacijah, ki ponujajo kreditne kartice (VISA, MasterCard...). Prav zato se v zadnjem času pojavlja vse več akcij, ki naj bi uporabnikom razložile delovanje varnih sistemov za elektronsko plačevanje.

VARNOSTNI ELEMENTI Identifikacija

Prvi varnostni element elektronskega trgovanja je identifikacija. Pri klasičnem načinu trgovanja so nekateri elementi umevni sami po sebi. Če nekdo pride v trgovino, izbere blago in pri blagajni to blago plača, je jasno, da je on kupec, trgovina oziroma trgovec prodajalec, denar pa je tudi viden. Pri internetu stvari niso tako vidne. Ker je način nakupa neoseben in blaga ne moremo prijeti v roko ali ga videti, morajo vsi, ki sodelujejo v transakciji, imeti nekaj dodatnih, zanesljivih informacij.

Prodajalec mora vedeti, da je kupec res tisti, za katerega se predstavlja, da je plačilno sposoben in da seveda plačuje z denarjem, ki je njegov.

INFORMATIKA

Kupec mora na drugi strani vedeti, da ima res opraviti s trgovino, da od nje res lahko dobi to, kar mu ta ponuja, in da bo denar, ki ga bo odštél, res šel v roke prodajalcu in ne komu drugemu.

V elektronskem svetu je za identifikacijo poskrbljeno na različne načine, ki jih lahko razdelimo v tri nivoje.

- Prvemu bi lahko rekli **"Nekaj, kar veš le ti!"**. V to skupino sodijo različna gesla ali identifikacijske številke (PIN), ki enoznačno določajo neko osebo ali subjekt.
- Drugi nivo lahko imenujemo **"Nekaj, kar imaš le ti!"**. Sem sodijo različni digitalni avtorizacijski certifikati, ki jih izdajajo neodvisne hiše, ali pa kak del strojne opreme, namenjen enoznačnemu predstavljanju. V vsakdanjem svetu lahko najdemo analogije v različnih predmetih kot so ključi, kreditne kartice, osebne izkaznice, potni listi, vozniška dovoljenja...
- Tretji nivo identifikacije bi lahko imenovali **"Nekaj, kar si!"**. Gre za identifikacijo s pomočjo različnih fizičnih lastnosti sodelujočega v transakciji. Ta način identifikacije je sicer še v povojih, vendar so nekateri načini javnosti že bili predstavljeni. Na letošnjem sejmu CeBIT v Hannoveru je bilo recimo mogoče videti tipkovnice, ki imajo poseben dodatek za zajemanje prstnih odtisov.

Če imajo vsi sodelujoči vsaj nivo zaščite (po možnosti pa vsaj dva), je skoraj nemogoče, da ne bi z zanesljivostjo ugotovili identitete sodelujočih.

Prenos

Druga varnostna "luknja" v elektronskem trgovanju je prenos podatkov. V klasični trgovini bi analogijo z elektronsko lahko našli v neposredni izmenjavi blaga in denarja med kupcem in trgovcem. Ko v trgovini pri blagajni plačamo,

kar kupimo, nas običajno ne skrbi, da bi nam ta denar med tem kdo vzel. Tudi s tem, da nekdo posluša, kaj bi radi imeli, si ne belimo las. Pri elektronskem trgovanju je to drugače. Internet je namreč ena sama velika "trgovina" z več sto milijoni kupcev. In ker internet ne pozna klasičnih čitalcev kreditnih kartic in podobnih mehanizmov, je potrebno poskrbeti za to, da bo komunikacija med trgovcem in kupcem zaupna. V internetu se ta zaupnost doseže s pomočjo kodiranja podatkov.

Kodiranje podatkov je eden najbolj zapletenih postopkov. Zagotoviti je namreč treba, da bo podatke, ki jih en subjekt pošlje drugemu, lahko dekodiral oziroma prebral res le tisti, ki so mu namenjeni. Kodiranje poteka tako, da en subjekt s posebnim, samo njemu lastnim ključem podatke kodira, dekodira pa jih lahko samo tisti, ki ima ustrezen ključ. Kodiranje preko interneta poteka s tako imenovanim **asimetričnim kodiranjem**. Pri tem gre za dva ključa, pri čemer je **javni ključ** namenjen kodiranju, **tajni ključ** pa dekodiranju. Postopek kodiranja poteka tako, da eden od subjektov generira oba elektronska ključa - javnega in tajnega. Javni ključ nato pošlje pošiljatelju podatkov, ki z njim kodira in pošlje podatke pre-

jemniku. Prejemnik nato uporabi svoj tajni ključ, ki edini lahko sporočilo dekodira.

Ta metoda se je do sedaj izkazala za zelo zanesljivo, saj lahko kodirano sporočilo dekodira izključno lastnik tajnega ključa. Če kdo namerno ali nenamerno prestreže kodirano sporočilo, z njim nima kaj početi, saj ga je skoraj nemogoče dekodirati. Edina težava, ki bi se lahko pojavila je, da eden od subjektov ni to, za kar se izdaja. Če prejmemo neki javni ključ, moramo namreč biti res prepričani, da je lastnik privatnega ključa prava oseba.

Poleg kriptiranja sporočil na strani pošiljatelja mora biti poskrbljeno tudi za to, da povezavi obeh ne more nihče **"prisluškovati"**. V elektronskem svetu se takšna kriptirana povezava s kratico imenuje SSL (Secure Socket Layer). Pri tem gre za način komunikacije med dvema računalnikoma (odjemalcem in strežnikom), pri katerem se najprej drug drugemu "predstavi", nato pa se "dogovorita" o načinu kodiranja prenosa. Identifikacija enega in drugega poteka na podoben način kot identifikacija uporabnikov.

Vaši informatiki
Nelson Šorgo
Sandi Kosmina
Leon Makovec

(Nadaljevanje v naslednji številki)

Foto Jadran Rusjan

ZDRAVJE IN MI

TVEGANJA

OCENA

1. Koliko ste stari?	Manj kot 60 let	☐	0
	60 - 69 let	☐	1
	70 - 79 let	☐	2
	Več kot 80 let	☐	3
2. Koliko let je minilo od menopavze (zadnje menstruacije)?	Manj kot 10 let	☐	0
	11 do 17 let	☐	1
	Več kot 18 let	☐	2
3. Ali ste po menopavzi prejeli hormonsko nadomestno terapijo (tablete, nalepke)?	Da	☐	0
	Ne	☐	1
4. Ali ste po 45 letu starosti utrpeli kakšen zlom?	Zlom kolka	Da ☐	3
		Ne ☐	0
	Zlom zapestja	Da ☐	1
		Ne ☐	0
	Zlom hrbtenice	Da ☐	2
		Ne ☐	0
	Zlom rame	Da ☐	2
		Ne ☐	0
	Ostali zlomi (razen obraznih kosti)	Da ☐	1
		Ne ☐	0
5. Koliko tehtate?	Nad 60 kg	☐	0
	Med 57 in 60 kg	☐	1
	Manj kot 57 kg	☐	2
6. Ali ste kdaj 12 mesecev nepretrgano jemali kortikosteroide v tabletah ali injekcijah (Medrol, Nirypan, Dexamethason)?	Da	☐	1
	Ne	☐	0
7. Ali imate katero od naštetih bolezni?	Da	☐	1
Hipertirozo (prekomerno delovanje ščitnice), motnje delovanja prebavil, kronične driske, hiperparatiroidizem (prekomerno delovanje obščitnic), prekomerno delovanje nadledvičnic (Cushingov sindrom), ponavljajoče se ledvične kamne, nezadostno delovanje ledvic.	Ne	☐	0
Vsota točk napoveduje verjetnost osteoporoze:			
0 - 4 točke: majhna verjetnost osteoporoze			
5 - 6 točke: zvečana verjetnost osteoporoze			
nad 6 točk: visoka verjetnost osteoporoze (najvišje število točk 19)			
	VSOTA:		

Če imate več kot 6 točk, izpolnjen vprašalnik pokažite vašemu zdravniku!

Spoštovani bralci, v marčni številki glasila smo vam predstavili bolezen kosti osteoporoze.

Da ste članek o propadanju kosti z zaniman-

jem prebrali, dokazujejo vaši klici glede informacij o preventivnem pregledu.

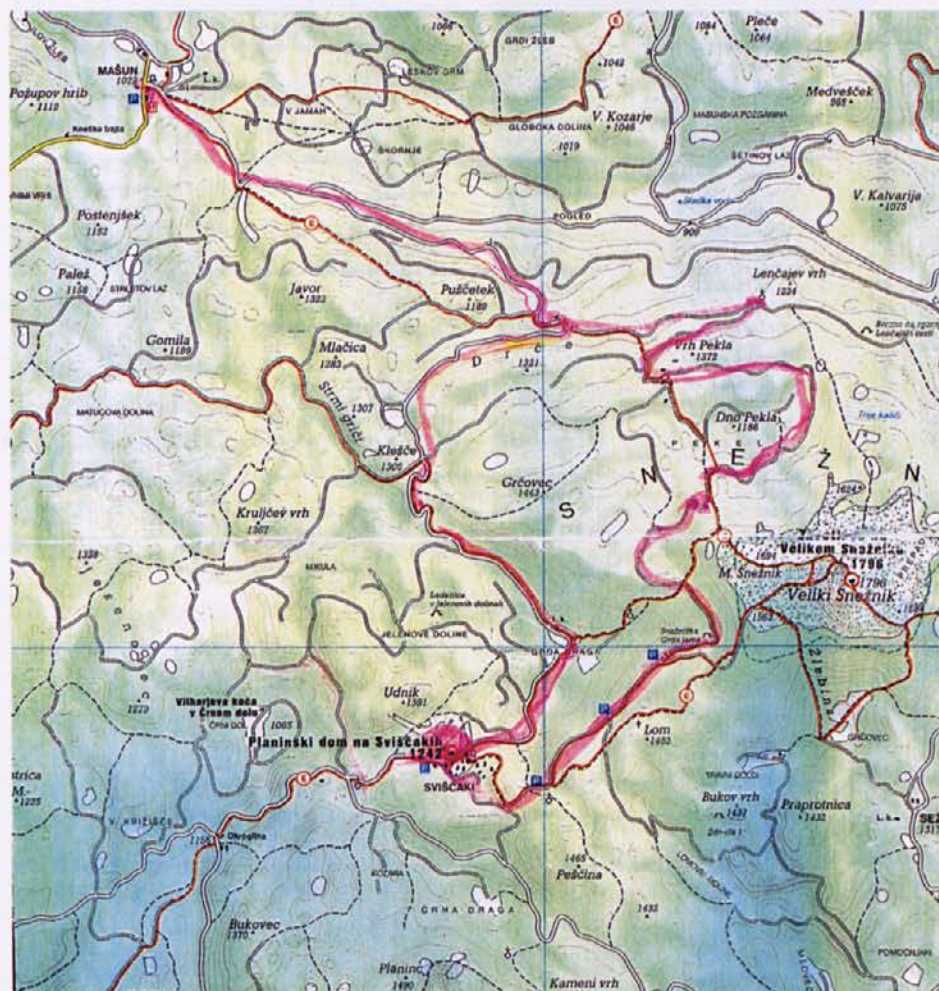
Tokrat pa vam ponujamo preventivo, ki jo lahko izvedete kar sami. Izpolnite test o

oceni tveganja in ugotovili boste, ali ste lahko popolnoma brez skrbi. Vse najboljše vam želimo.

Uredniški odbor

NAMIG ZA IZLET

V šumečem kraljestvu snežniških gozdov

MAŠUN (1024 m)

Da Bistrčani nadvse ljubimo Snežnik in njegove gozdove, ni nobena skrivnost. Radi se s tem tudi hvalimo ali - kot bi rekli po moderno - promoviramo naše lepote. Nekoč sem v Našem glasu že opisala našega očaka Snežnika in poti nanj. Tokrat pa bi vas rada popeljala v osrčje gozdov pod Snežnikom - na Mašun.

Junij je prekrasen čas za obisk teh zelenih krajev. Zelo primerno pa je tja oditi tudi poleti, ko smo na Obali utrujeni od žgočega sonca in turistične gneče. Naj vam ne bo žal preživeti dan ali tudi več v tišini mogočnih jelovo-bukovih gozdov. Daleč stran od vsakdanjega vrveža se boste naužili čistega zraka in spočili utrujene oči. A ne samo to. Mašun ponuja tudi veliko možnosti

za aktivno preživljanje prostega časa. Veliko je prijetnih poti, primernih za hojo, tek in prav tako za kolesarjenje. Tu je tudi **Mašunska učna gozdna pot**, kjer boste spoznali značilnosti teh krajev in se marsičesa naučili. Od tu vodi pot na Snežnik, preko Mašuna poteka evropska pešpot E6 in še marsikaj zanimivega boste odkrili. Mašun postaja pozimi celo privlačen za smučarje, posebno začetnike.

Ne nazadnje in pomembno je tudi, da si na Mašunu lahko privoščite dobro domačo hrano, ki vam jo lahko postrežejo tudi na svežem zraku v senci mogočnih dreves.

Kako do Mašuna?

Najenostavneje se pripeljemo do tu iz Postojne preko Pivke, Knežaka in Koritnic ali iz Ilirske Bistrice preko

Knežaka. Dostop je možen tudi iz Cerknice preko Kozarišč, grada Snežnik in Leskove doline (priporočam za povratek).

Avto parkiramo na urejenem parkirišču.

Na kratko o MAŠUNU (1024 m)

Leži na prevalu, dominantni točki, ki zapira ("maši", od tu ime Mašun) dostop v nedrje snežniških gozdov. Ima razvejano cestno povezavo na vse strani (Il.Bistrica, Pivka, Stari trg, Grad Snežnik, Leskova dolina).

Že v 19.stoletju, ko je posestvo Snežnik prišlo v posest nemških knezov Schönburg - Waldenburg, je bil narejen razvojni program, v okviru katerega so nastale gozdarske postojanke, med njimi tudi Mašun. Zgrajene so bile zato, da bi približali bivališče gozdarjev njihovem deloviščem in lažje nadzirali promet z lesom. Kasneje so sezidali še druge objekte, gozdarsko hišo pa prezidali v lovski dvorec. Po prvi svetovni vojni je Mašun pripadel Italiji. Zaradi bližine državne meje je bilo zgrajenih več vojaških objektov. Med drugo svetovno vojno so bili objekti sicer požgani, a so bili kasneje obnovljeni, v njih pa so živeli gozdni delavci. V sodobnem času Mašun izgublja nekdanjo gozdarsko vlogo, postaja pa vedno bolj priljubljena izletniška točka. Že leta 1969 je občina Il.Bistrica s posebno odločbo Mašun in okoliške gozdove razglasila (61 ha) za **gozdove s posebnim namenom**, zato da bi ohranili pokrajinsko podobo območja.

Da bi čim lepše in v vseh razsežnostih doživeli kraljestvo snežniških gozdov, vas vabim na **kolesarsko krožno turo: Mašun - Sviščaki - Mašun** (skupaj 30 km, 5-6 ur).

Glej priložen zemljevid!

Z Mašuna peljemo po gozdni cesti v smeri oznake do Sviščakov, od tu pa krenemo po cesti proti Snežniku do

NAMIG ZA IZLET

Pogled na Snežnik, ki je s svojim rastlinstvom in podnebjem prava poslastica za naravoslovce in druge ljubitelje zgodb, kakršne zna - na tisti njen neponovljivi način - pripovedovati narava.

prvega odcepa levo, peljemo mimo Grde jame do prevala pod Malim Snežnikom. Od tu dalje se spustimo navzdol do prvega križišča levo, kjer smo ponovno na cesti po kateri smo začeli našo turo Mašun - Sviščaki.

Po čudovitem kolesarskem izletu ali lepem sprehodu se nam bo prilegel obisk **GOSTILNE MAŠUN**, kjer Erika, Mitja in Mateja (hči naše sodelavke Sonje Ljubič iz PC Zlato polje) s svojimi sodelavci prijazno skrbijo za

svoje goste. Nekaj podatkov: gostilna je odprta vsak dan do 22. ure. Poleg točilnice imajo tudi dve jedilnici, ki sprejmejo do 100 gostov, zato lahko organizirajo slovesna kosila in večerje. Poleti je najprijetneje na vrtu ob robu gozda, pod drevesi.

Za otroke je prostor z igrali, za odrasle pa "balin plac". Nudijo tudi polne penzije, imajo 13 sob s 24 ležišči. Vse je urejeno in čisto. V prijaznem domačem vzdušju lahko preživite vikend (vikend paket) ali tudi več dni. Hrana je imenitna, domače jedi, kar nekajkrat sem jih že preskusila, so vse po vrsti okusne in dobre, "ta prave" iz babičine kuhinje.

Telefon gostišča: 050331611.

Več informacij o Mašunu in gostišču dobite na spletnih straneh:

<http://www.geocities.com/masun>

***Tekst in slika
Maruška Lenarčič***

Obnovljen stolp lovskega gradiča. Veličastni snežniški gozdovi nudijo zavetje in dragocen življenjski prostor številni divjadi.

KOTIČEK KAR TAKO

Kako se je razvijalo proslavljanje praznika dela (Poljudnoznanstvena razprava)

Ko se je v mračnem 19. stoletju začel krepiti delavski razred, so se istočasno začeli v vseh državah krepiti tudi zatiralni mehanizmi tedanjih oblasti. Zakrivil jih je fizikalni zakon, ki pravi, da akcija zmeraj povzroči reakcijo. Ta zakon so si kasneje sposodili tudi nekateri materialistični filozofi, ki so - v nasprotju s stradajočimi delavskimi množicami - živeli prav lepo in udobno.

Delavski razred sprva ni razmišljal o praznovanju. Bolj sta ga zanimala ljubi kruhek in delavnik, prilagojen človeški vzdržljivosti. Šele po znanih žalostnih dogodkih so na kongresu I. Internacionale razglasili 1. maj za simbol delavskega boja.

Po nekaj desetletjih merjenja moči so kapitalisti počasi prišli do spoznanja, kako je delavstvo le preveč številno, da bi se ga bilo moč otresti z levo roko. Razen tega so bile stavke draga zadeva, da niti ne govorimo o tem, kako so dvigale naklado levičarskim časopisom, ki so z vsem težkim topništvo sekali po kapitalističnih krvoselih. Ko so se zaradi splošne volilne pravice začele uveljavljati levičarske stranke, pa je resnično napočil čas, ko klasičnemu tipu sebičnega kapitalista ni preostalo drugega, kot da se lepo zavleče v kot in posuje s pepelom. Otroci - se pravi dediči - premožnih lastnikov tovarn so začeli odhajati v tujino na študij ekonomije in humanističnih ved. Prišlo je v modo, da so imeli vsi najbolj ugledni kapitalisti v družini rdečega odpadnika, ki se je odkrito rogal strogim družabnim pravilom in javno podpiral revne delavske družine; običajno ga je kasneje bogata dediščina povedla na znana pota njegovih prednikov in je levičarstvo ostalo samo še spomin na nerodna mlada leta. Približno v tistem času si je delavstvo že izbori-

lo nekaj pravic, 1. maj pa še vedno ni bil dela prost dan, kaj šele državni praznik.

Po Drugi vojni, ko je vzhodna Evropa prestopila v marksistično religijo, so množice končno smele na dan praznika dela brez strahu na ulice. Ponekod je bilo to celo strogo ukazano, a to je že druga, žalostna zgodba.

Čeprav se naša dežela geografsko komaj dotika vzhodne Evrope, smo iz znanih razlogov tudi pri nas dočakali svobodno praznovanje 1. maja. V prvih, evforičnih povojnih letih so bila to vesela, množična srečanja in vojaške parade na ljubljanskih ulicah (kjer so tanki vsako leto znova uničili asfalt in tako priskrbeli cestnim delavcem dodaten zaslužek). Čez nekaj let, ko so se tu in tam že začeli pojavljati novi zametki gnilega kapitalizma in ko so ukinili vojaške parade (češ da si jih več ljudi ogleda pred televizorji kot na ulicah), so na prvomajskih shodih postali najbolj pomemben segment kapitalisti - klobasičarji, pečenkarji in vinarji ter gostinske stojnice nasploh. Nekoliko so ljudje prisluhnili tudi uradni godbi na pihala, medtem ko so govorniki povsem zgubili svoj pomen in po koncu srečanja (tam nekje okrog sončnega vzhoda) ponavadi živa duša ni vedela, kdo se je sploh trudil okrog mikrofona, kaj šele, da bi se kdo domislil vsebine govora.

Prav bučna in prežeta z razrednim navdušenjem so bila tudi praznovanja na delovnih mestih. Ker je bil 1. maj dela prost dan, so zaposleni temu pomembnemu datumu izkazali čast že dan prej (razen takrat, ko je bil 1. maj na nedeljo in so ga torej častili že v petek). Marsikoga so čustva tako prevzela, da je nazdravil delavstvu že pred malico in je prišel na uradno zakusko, ki se je začela

okrog poldneva, že ves raznežen. Te zakuske je ponavadi odlikoval poseben čustveno-intelektualni naboj, ki je v ljudeh zbujal želje po diskusijah, reševanju težav na delovnem mestu in po razgaljanju najglobljih srčnih in uradnih skrivnosti, pa morda tudi tistih bolj otipljivih. Stvar se je običajno začela umirjati šele takrat, ko je čistilka prišla povedat, da ne more več čakati in da gre domov, ker jo družina že dve uri čaka z večerjo. Pa še tedaj so se prisotni le počasi in neradi odtrgali s prizorišča prazničnega vzdušja. Bilo je ganljivo!

V zadnjih desetih letih praznovanje 1. maja dobiva nove odtenke. Nihče ne sili več ljudi, naj gredo poslušat javne govore; če gre kdo sam od sebe, je to znak notranjega nagiba in to je dobro, ker je pošteno. Delodajalci zaposlenim ne plačujejo zakusk, toda ljudje si pripravijo piknik na domačem vrtu ali na gmajni in tudi to je dobro, ker so s svojimi družinami. Na predvečer praznika gorijo kresovi in na vaseh postavljajo mlaje, ker se ljudem pač tako hoče, ne ker to narekuje vladna politika. 1. maj, očiščen režimske navlake in preroben, spet postaja praznik dela.

Sonja Požar

Interna izdaja: Droga Portorož, Živilska industrija d.d., Industrijska 21, 6310 Izola, www.droga.si. Glasilo ureja uredniški odbor. Odgovorna in glavna urednica Majda Vlačič. Tehnična ureditev Sonja Požar. Tisk tiskarna VeK Koper, v nakladi 1400 izvodov. Glasilo dobijo člani kolektiva brezplačno. Tiskano na okolju prijaznem papirju.

KRIŽANKA

[illegible]

NAŠ GLAS - REŠITVE APRILSKE KRIŽANKE

ŽAGA PED AHAT ARAK KL GOLDINAR ROMANA TOČA NOVA
TOVARNA DRVAR NOTE ISTRA NSU REJA TOLOVAJ MA SARD
NALOG DELEGAT TIT AL RAČE OKER PIVO JETI EPIR NOVAČAN
ACIS STRD TNT ENA

Geslo križanke: NOVA TOVARNA DROGA

Število prispelih rešitev: 36. Tričlansko komisijo so sestavljali: Mateja Beržan, Borut Fakin in Slavica Lozej. Nagrade so v Droginih izdelkih. **1. nagrado** v vrednosti 5.000 SIT prejme ŠKRABA PETRA, Parecag 14b, 6333 Sečovlje; **2. nagrado** v vrednosti 4.000 SIT prejme IGOR UJČIČ, Dolenje 11, 6254 Jelšane; **3. nagrado** v vrednosti 3.000 SIT prejme BRANIMIR MILIČEVIČ, Savdurskiha 6, 6330 Piran. Nagradjemcen čestitam, za izdelke pa pokličite našo brezplačno številko 080 1131. Oblikovali vam bomo paket po vaši želji. Rešitve objavljene križanke pošljite do **ponedeljka, 10. junija**, na naslov: Droga d.d., Marketing, Industrijska 21, 6310 Izola. Reševalce naprošamo, da na kuverto pripišejo "Za nagradno križanko št. 5".